

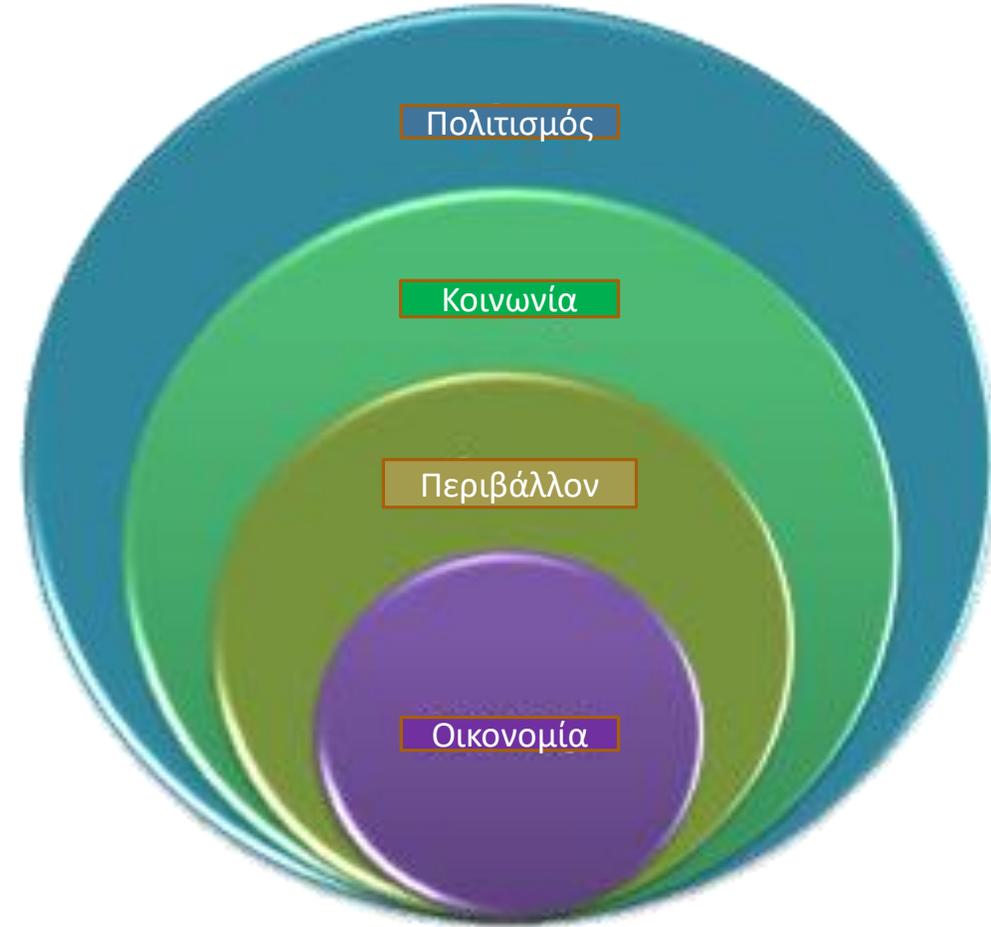
Εκπαίδευση για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη και Ολιστική Σχολική Προσέγγιση

Δρ Δημήτριος Γκότζος

Βιώσιμη ανάπτυξη

Βιώσιμη ανάπτυξη

Ανάπτυξη που παρέχει μακροπρόθεσμα οικονομικά κοινωνικά και περιβαλλοντικά οφέλη όσον αφορά τις ανάγκες των ζώντων ανθρώπων αλλά και των μελλοντικών γενιών (Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος)

Ανάπτυξη που ικανοποιεί τις ανάγκες του παρόντος, χωρίς να στερεί το δικαίωμα των μελλοντικών γενεών να ικανοποιήσουν τις δικές τους ανάγκες (Παγκόσμια Επιτροπή για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη - Επιτροπή Brundtland)

Βιώσιμη ανάπτυξη

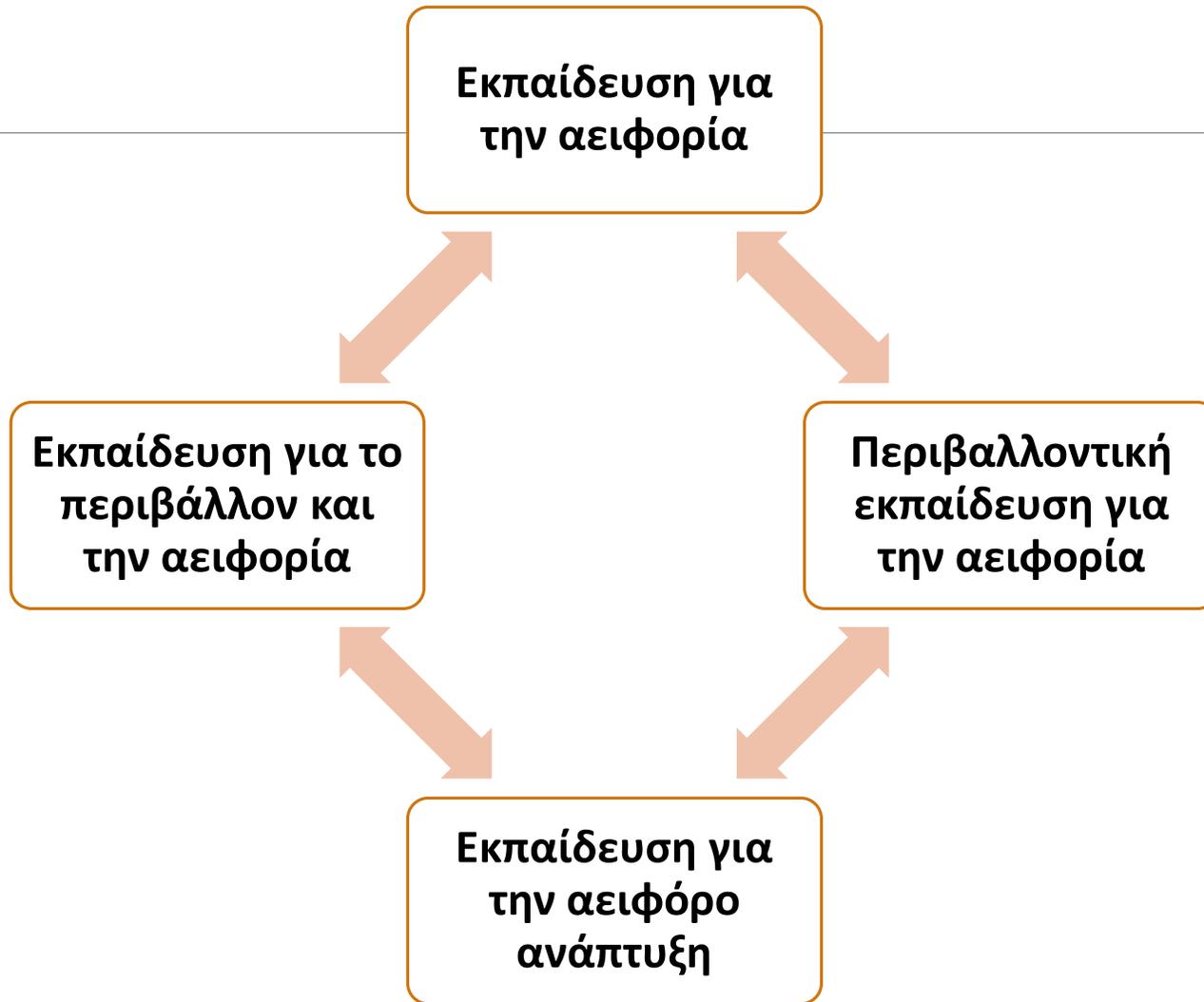
αλλαγή σε στάσεις, αξίες, συμπεριφορές

ατομικό και κοινωνικό επίπεδο

Οι προσωπικές απόψεις και αξίες σχηματοποιούν την εικόνα που υιοθετούμε για τον κόσμο και διαμορφώνουν τη στάση μας απέναντι στα ζητήματα του περιβάλλοντος

Η επίτευξή της βιώσιμης ανάπτυξης έχει συνδεθεί με την εκπαίδευση

Εκπαίδευση για τη βιώσιμη ανάπτυξη

Εκπαίδευση για τη βιώσιμη ανάπτυξη

Βασίζεται

Αρχές

Αξίες

Δημοκρατία

Δικαιοσύνη

Σεβασμός της
ανθρώπινης
αξιοπρέπειας

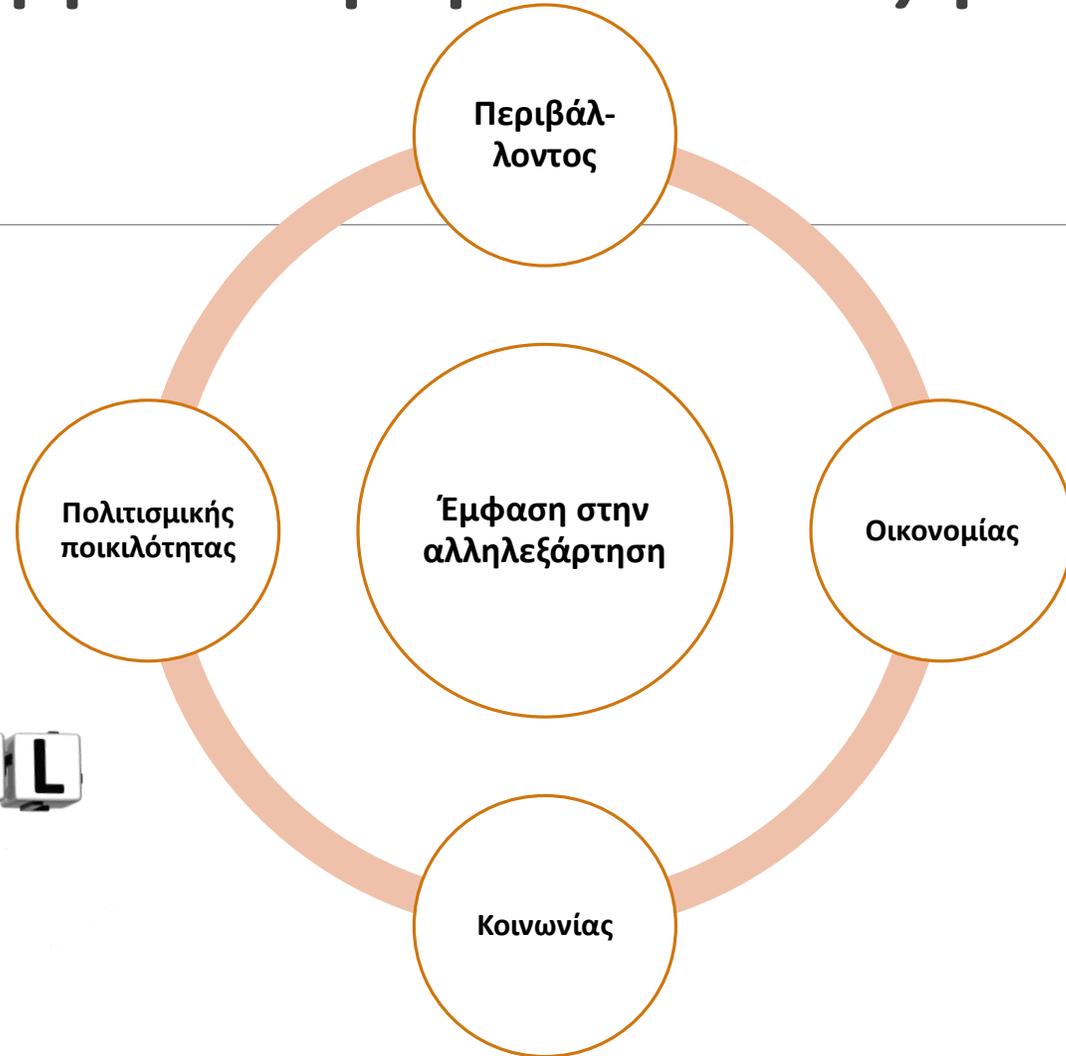
Ισότητα

Αποδοχή της
διαφορετικότητας

Υπευθυνότητα

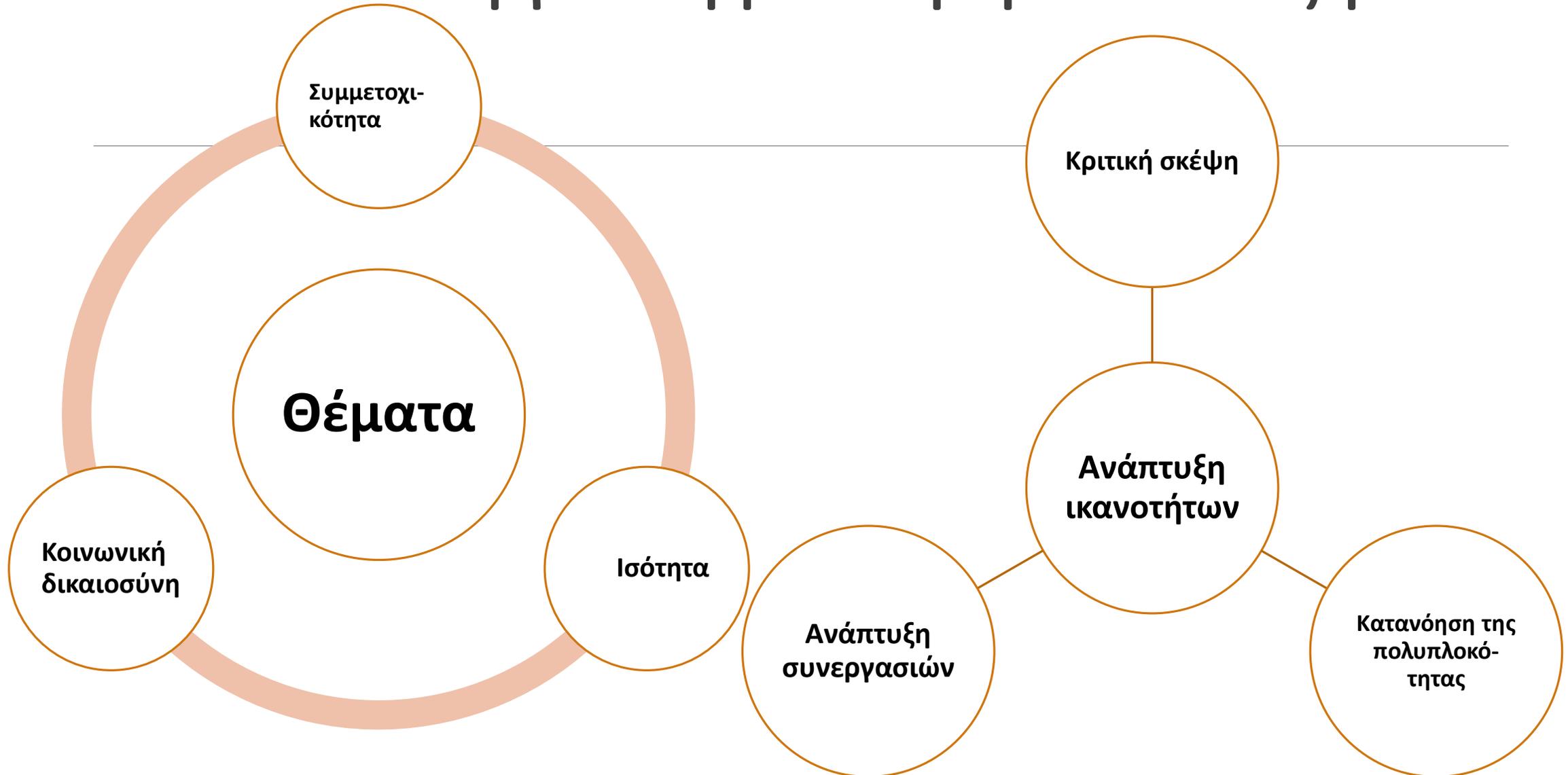
Συμμετοχικότητα

GLOBAL

Παρέχει τις απαραίτητες δεξιότητες για την επίλυση προβλημάτων και ενισχύει την αξιοποίηση τοπικών παραδοσιακών πρακτικών και γνώσεων σε συνδυασμό με νέες ιδέες και τεχνολογίες

Εκπαίδευση για τη βιώσιμη ανάπτυξη

Η έννοια της πολυπλοκότητας αποτελεί ένα από τα σημεία κλειδιά της ΕΒΑ και συνδέεται με την ανάπτυξη πολύπλοκης σκέψης μέσα από την ολιστική θεώρηση των πραγμάτων

Βιώσιμη κοινότητα μάθησης

Οι Αναπτυξιακοί Στόχοι της Χιλιετίας

Οι Στόχοι

- 1 Εξάλειψη της ακραίας πείνας και της φτώχειας
- 2 Επίτευξη καθολικής πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης
- 3 Προώθηση της ισότητας των φύλων και ενδυνάμωση του ρόλου των γυναικών
- 4 Μείωση της παιδικής θνησιμότητας
- 5 Βελτίωση της μητρικής υγείας
- 6 Καταπολέμηση του HIV / AIDS, της ελονοσίας και άλλων ασθενειών
- 7 Διασφάλιση της περιβαλλοντικής αειφορίας
- 8 Οικοδόμηση μιας παγκόσμιας συνεργασίας για την ανάπτυξη

(UNRIC, χ.η.)

Διακήρυξη της Χιλιετίας των Ηνωμένων Εθνών (Σεπτέμβριος 2000, Σύνοδος Κορυφής της Χιλιετίας των Ηνωμένων Εθνών)
Επίτευξη έως το 2015
Το 2012 είχαν επιτευχθεί μόνο ο 1ος και μέρος του 7ου στόχου

RIO+20
United Nations
Conference on
Sustainable
Development

Οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης

2030
SDGs
2015
MDGs
2000

Οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης

Παγκόσμιοι Στόχοι για τη
Βιώσιμη Ανάπτυξη
(αφορούν όλες τις χώρες)

Νέοι θεματικοί άξονες
(δικαιοσύνη, ευημερία)

THE GLOBAL GOALS
For Sustainable Development

Οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης και η Εκπαίδευση

4 ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η διασφάλιση καθολικής και ισότιμης ποιοτικής εκπαίδευσης και η προώθηση ευκαιριών δια βίου μάθησης για όλους

4 ΙΣΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

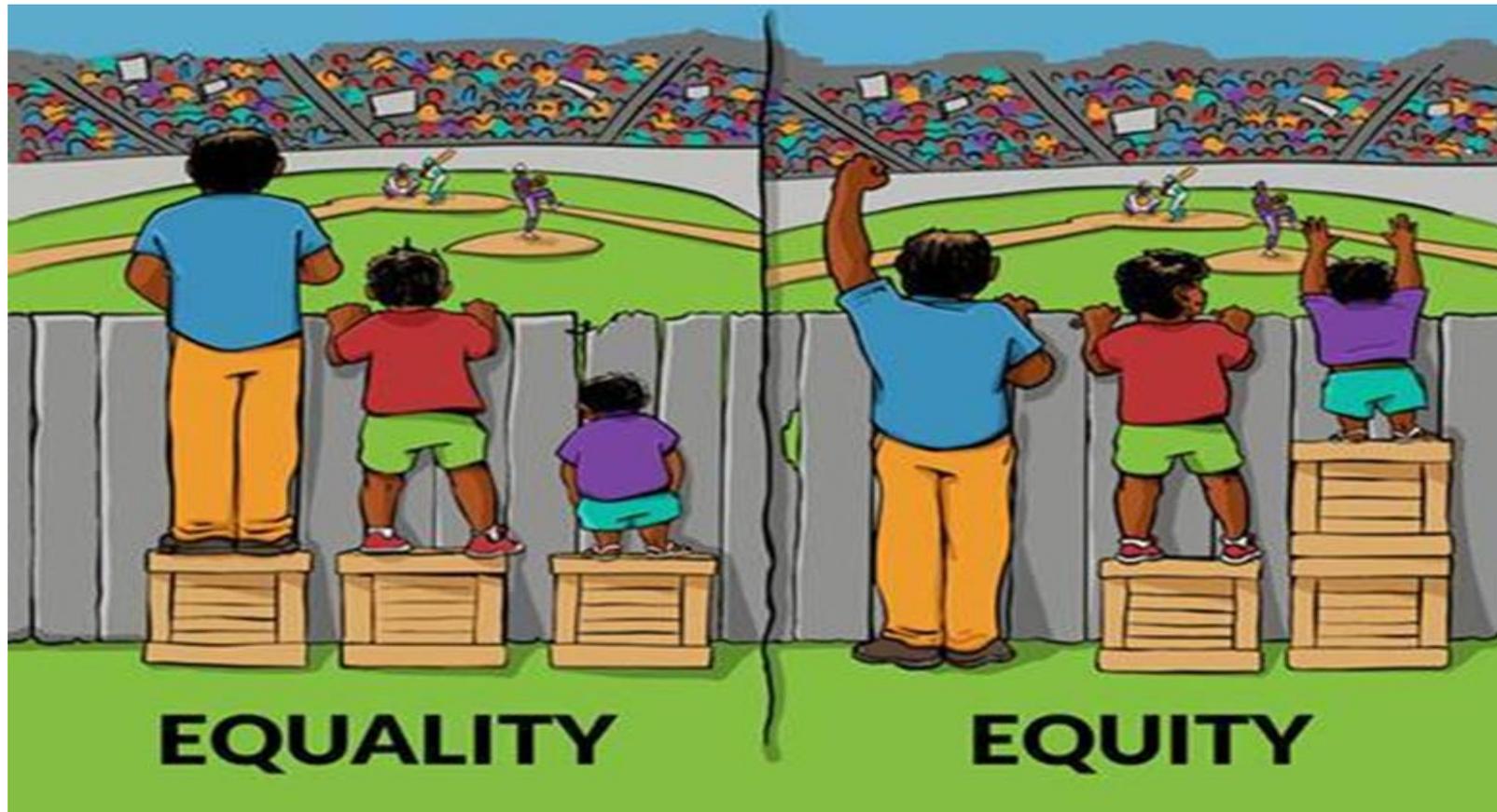

Η βάση για τη βελτίωση της ανθρώπινης ζωής και της βιώσιμης ανάπτυξης

Πρόσβαση στην εκπαίδευση σε όλα τα επίπεδα και φοίτηση στα σχολεία των γυναικών και των κοριτσιών

Οι βασικές γνώσεις γραφής και ανάγνωσης έχουν βελτιωθεί

Απαιτούνται τολμηρότερες προσπάθειες για την υλοποίηση του στόχου της καθολικής εκπαίδευσης

← Ισότητα δυνατοτήτων

→ Ισότητα ευκαιριών

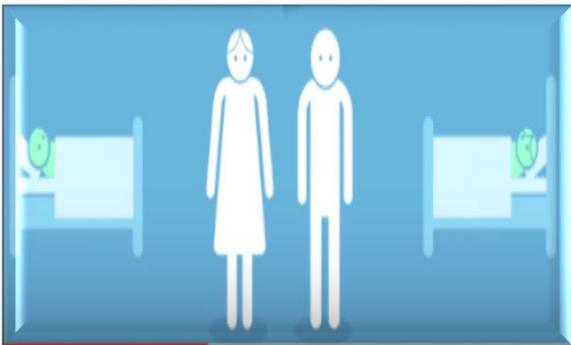
Οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης και η εκπαίδευση

1. Μπορούμε να δραπετεύσουμε από τη φτώχεια;

2. Μπορούμε να δώσουμε τέλος στην πείνα και να βελτιώσουμε τη διατροφή;

3. Μπορούμε να αναγνωρίσουμε τις ενδείξεις και τα συμπτώματα των ασθενειών;

4. Μπορούμε να μειώσουμε τους θανάτους γυναικών κατά την εγκυμοσύνη και τον τοκετό;

5. Μπορούμε να υποστηρίξουμε τα δικαιώματα των γυναικών και των κοριτσιών;

6. Μπορούμε να δημιουργήσουμε βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη;

Οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης και η εκπαίδευση

Αν όλα τα παιδιά αποκτήσουν βασικές δεξιότητες γραφής και ανάγνωσης:

- 171 εκ. άνθρωποι θα μπορούσαν να δραπετεύσουν από τη φτώχεια

Η εκπαίδευση της μητέρας βελτιώνει τη διατροφή των παιδιών της, ιδιαίτερα όταν αναζητά υψηλού επιπέδου εκπαίδευση

Ένα παιδί του οποίου η μητέρα γνωρίζει ανάγνωση έχει 50% περισσότερες πιθανότητες να περάσει την ηλικία των 5

Η φοίτηση στο σχολείο για ένα παραπάνω έτος μπορεί να επιφέρει αύξηση 20% στο εισόδημα μιας γυναίκας

Όταν οι άνθρωποι μαθαίνουν για τη σύνδεση της υγείας τους με τους κανόνες υγιεινής, τότε παρατηρούνται ουσιαστικές βελτιώσεις στις συνθήκες υγιεινής

Οι μορφωμένοι πολίτες είναι πολύ πιο πιθανό να μπορούν να αναγνωρίζουν και να υιοθετούν νέες πρακτικές και τεχνολογίες που θα οδηγήσουν στην ευημερία των ίδιων αλλά και των κοινοτήτων τους

(Global Partnership for Education, 2015)

Οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης και η εκπαίδευση

8 ΑΞΙΟΠΡΕΠΗΣ
ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Κάθε επιπλέον έτος φοίτησης στο σχολείο συμβάλει στην αύξηση του ετήσιου ΑΕΠ κατά 0,37%

9 ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ,
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ
ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Με την εκπαίδευση οι χώρες έχουν μεγαλύτερη δυνατότητα να αναπτύξουν τις υποδομές τους, την υγεία και την ασφάλεια

10 ΛΙΓΟΤΕΡΕΣ
ΑΝΙΣΟΤΗΤΕΣ

Μια βελτίωση στην ποιότητα της εκπαίδευσης κατά 0,1% μπορεί σε διάστημα 40 ετών να συμβάλει στην αύξηση του κατά κεφαλήν εισοδήματος κατά 23%

11 ΒΙΩΣΙΜΕΣ
ΠΟΛΕΙΣ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ

Με την εκπαίδευση οι άνθρωποι είναι πιο πιθανό να αναζητήσουν δημιουργικές λύσεις που θα διασφαλίσουν την ύπαρξη βιώσιμων πόλεων και κοινοτήτων

12 ΥΠΕΥΘΥΝΗ
ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ
ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Η εκπαίδευση αυξάνει την πιθανότητα πιο αποδοτικής χρήσης του νερού και της ενέργειας καθώς και της ανακύκλωσης των οικιακών απορριμμάτων

Οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης και η εκπαίδευση

13 ΔΡΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΚΛΙΜΑ

Με υψηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης οι άνθρωποι δείχνουν μεγαλύτερο ενδιαφέρον για την περιβαλλοντική ευημερία

15 ΖΩΗ ΣΤΗ ΣΤΕΡΙΑ

14 ΖΩΗ ΣΤΟ ΝΕΡΟ

16 ΕΙΡΗΝΗ, ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΚΑΙ ΙΣΧΥΡΟΙ ΘΕΣΜΟΙ

Μια αύξηση 10% στο ποσοστό των εγγαφών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση μπορεί να μειώσει τον κίνδυνο πρόκλησης πολέμου κατά 3%

17 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ

Η παγκόσμια συνεργασία για την εκπαίδευση είναι ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα του τρόπου με τον οποίο η εταιρική συνεργασία μπορεί να οδηγήσει σε πρόοδο στην εκπαίδευση και σε άλλους αναπτυξιακούς τομείς.

**Αξιοπρέπεια:
ο τερματισμός της φτώχειας και η
καταπολέμηση της ανισότητας**

Τερματισμός της φτώχειας σε όλες τις μορφές της, παντού

1 ΜΗΔΕΝΙΚΗ
ΦΤΩΧΕΙΑ

- Να εξαλείψει, έως το 2030, την ακραία φτώχεια για όλους τους ανθρώπους και παντού. Οι συνθήκες ακραίας φτώχειας αφορούν ανθρώπους που ζουν με λιγότερα από 1,25 δολάρια την ημέρα.
- Να μειώσει, τουλάχιστον κατά το ήμισυ, την αναλογία ανδρών, γυναικών και παιδιών όλων των ηλικιακών ομάδων που ζουν στη φτώχεια υπό όλες τις μορφές της σύμφωνα με τους εκάστοτε εθνικούς ορισμούς.
- Να εφαρμόσει εθνικά κατάλληλα συστήματα και μέτρα κοινωνικής προστασίας για όλους και να πετύχει την ουσιαστική κάλυψη των φτωχών και των ευάλωτων έως το 2030.
- Να διασφαλίσει ότι όλοι οι άνδρες και οι γυναίκες, ιδιαιτέρως οι φτωχοί και ευάλωτοι, έχουν ίσα δικαιώματα πρόσβασης σε οικονομικούς πόρους καθώς και πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες, στην ιδιοκτησία και στον έλεγχο της γης, καθώς και σε άλλα αγαθά, στην κληρονομιά, στους φυσικούς πόρους, στις κατάλληλες νέες τεχνολογίες, στις οικονομικές υπηρεσίες και τη μικροχρηματοδότηση.
- Να οικοδομήσει την προσαρμοστικότητα των φτωχών αλλά και εκείνων που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση, να μειώσει την έκθεση και την ευαισθησία τους απέναντι σε ακραία φαινόμενα που σχετίζονται με το κλίμα, καθώς και άλλα οικονομικά, κοινωνικά προβλήματα και περιβαλλοντικές καταστροφές.
- Να διασφαλίσει τη σημαντική κινητοποίηση πόρων από διάφορες πηγές, μέσω της ενισχυμένης ανάπτυξης της συνεργασίας, έτσι ώστε να παράσχει τα επαρκή και αξιόπιστα μέσα για τις αναπτυσσόμενες χώρες, ιδίως τις λιγότερο ανεπτυγμένες, και να εφαρμόσει προγράμματα και πολιτικές που θα δώσουν τέλος σε όλες τις μορφές της φτώχειας.
- Να δημιουργήσει τα κατάλληλα πολιτικά πλαίσια σε εθνικό, περιφερειακό και διεθνές επίπεδο, βασιζόμενα σε στρατηγικές ανάπτυξης που θα προστατεύουν τους φτωχούς και θα σέβονται την ισότητα των φύλων, ώστε να στηρίξουν την επιτάχυνση των επενδύσεων για την εξάλειψη της φτώχειας.

Επίτευξη ισότητας των φύλων και ενδυνάμωση όλων των γυναικών και των κοριτσιών

5 ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ

- Να δώσει τέλος σε κάθε μορφής διάκριση κατά των γυναικών και των κοριτσιών οπουδήποτε.
- Να εξαλείψει όλες τις μορφές βίας κατά όλων των γυναικών και των κοριτσιών τόσο στην ιδιωτική όσο και στη δημόσια ζωή, καθώς και να εξαλείψει την εμπορία ανθρώπων, τη σεξουαλική εκμετάλλευση και άλλα είδη εκμετάλλευσης.
- Να εξαλείψει όλες τις επιζήμιες πρακτικές όπως ο παιδικός και αναγκαστικός γάμος και ο ακρωτηριασμός των γυναικείων γεννητικών οργάνων.
- Να αναγνωρίσει την αξία της άμισθης φροντίδας και της οικιακής εργασίας, μέσω της παροχής δημόσιων υπηρεσιών, υποδομών και πολιτικών κοινωνικής προστασίας, προάγοντας έτσι την κοινή ευθύνη μέσα σε ένα νοικοκυριό και στην οικογένεια ανάλογα με τις εθνικές περιστάσεις κάθε χώρας.
- Να διασφαλίσει την πλήρη και αποτελεσματική συμμετοχή καθώς και τις ισότιμες ευκαιρίες ανάληψης ηγετικού ρόλου των γυναικών σε τα όλα επίπεδα λήψης αποφάσεων, στην πολιτική, την οικονομία και τη δημόσια ζωή.
- Να διασφαλίσει την καθολική πρόσβαση στη σεξουαλική και αναπαραγωγική υγειονομική περίθαλψη και να διασφαλίσει τα αναπαραγωγικά δικαιώματα των γυναικών σύμφωνα με το Πρόγραμμα Δράσης της Διεθνούς Διάσκεψης για τον Πληθυσμό και την Ανάπτυξη και την Πλατφόρμα Δράσης του Πεκίνο καθώς και σύμφωνα με τα έγγραφα που προέκυψαν από τις διασκέψεις αναθεώρησης.
- Να δρομολογήσει μεταρρυθμίσεις οι οποίες θα παράσχουν στις γυναίκες ίσα δικαιώματα προς τους οικονομικούς πόρους, καθώς και πρόσβαση στην ιδιοκτησία και στον έλεγχο της γης και άλλων μορφών ιδιοκτησίας, οικονομικών υπηρεσιών, κληρονομίας και φυσικών πόρων σύμφωνα με την εκάστοτε εθνική νομοθεσία.
- Να ενισχύσει την πολύτιμη χρήση της τεχνολογίας και συγκεκριμένα της τεχνολογίας της πληροφορίας και των επικοινωνιών, προωθώντας έτσι τη χειραφέτηση των γυναικών.
- Να υιοθετήσει και να ενισχύσει ορθές πολιτικές και εφαρμόσιμες νομοθεσίες, αποβλέποντας στην προώθηση της ισότητας των φύλων και της χειραφέτησης των γυναικών και των κοριτσιών σε όλα τα επίπεδα.

Άνθρωποι: Διασφάλιση της ανθρώπινης υγείας, της γνώσης και της ενσωμάτωσης των γυναικών και των παιδιών

Τερματισμός της πείνας, επίτευξη επισιτιστικής ασφάλειας και βελτίωση της διατροφής, καθώς και προώθηση της αειφόρου γεωργίας

- Να δώσει τέλος στην πείνα και να διασφαλίσει την πρόσβαση σε θρεπτικής αξίας και επαρκή τροφή καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, έως το 2030, προς όλους τους ανθρώπους και ιδίως τους φτωχούς, καθώς και εκείνους που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση όπως τα παιδιά.
- Να δώσει τέλος σε όλες τις μορφές κακής διατροφής, επιτυγχάνοντας, έως το 2025, τους διεθνώς συμφωνηθέντες στόχους για την καχεξία και την εξασθένηση των παιδιών ηλικίας κάτω των πέντε καθώς και να αντιμετωπίσει τις διατροφικές ανάγκες των έφηβων κοριτσιών, των εγκύων, των γυναικών που θηλάζουν και των ηλικιωμένων ανθρώπων έως το 2030.
- Να διπλασιάσει τη γεωργική παραγωγικότητα και τα εισοδήματα των μικροπαραγωγών τροφίμων, ιδίως των γυναικών, των αυτόχθονων λαών, των οικογενειών αγροτών, των βοσκών και των ψαράδων. Αποβλέπει επίσης στο να διπλασιάσει, μέσω της ασφαλούς και ισότιμης πρόσβασης στη γη, άλλους παραγωγικούς πόρους και εισροές, να προάγει τη γνώση και να βελτιώσει τις οικονομικές υπηρεσίες και τις αγορές. Τέλος, αποβλέπει στη δημιουργία ευκαιριών εργασίας για εκείνους που δεν εργάζονται στον αγροτικό τομέα.
- Να διασφαλίσει, έως το 2030, τη χρήση βιώσιμων συστημάτων παραγωγής τροφίμων και να εφαρμόσει ανθεκτικές γεωργικές πρακτικές που θα αυξάνουν την παραγωγικότητα και την παραγωγή, συμβάλλοντας κατά αυτόν τον τρόπο στη διατήρηση των οικοσυστημάτων και ενισχύοντας την ικανότητα για προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, στα ακραία καιρικά φαινόμενα, στις πλημμύρες, και άλλες καταστροφές, βελτιώνοντας προοδευτικά την ποιότητα της γης και του εδάφους.
- Να διατηρήσει, έως το 2020, τη γενετική ποικιλία των σπόρων, των καλλιεργούμενων φυτών, των εκτρεφόμενων και των οικόσιτων ζώων καθώς και των συγγενών άγριων ειδών τους μέσω της σωστής διαχείρισης και της χρήσης ποικίλων σπόρων, αλλά και της συνδρομής τραπεζών σπόρων σε εθνικό, περιφερειακό και παγκόσμιο επίπεδο. Στοιχεύει επίσης στο να προάγει την πρόσβαση στη δίκαιη και ισότιμη κατανομή των οφελών που προκύπτουν από τη χρήση των γενετικών πηγών, οι οποίοι συνδέονται με την παραδοσιακή γνώση, όπως άλλωστε συμφωνήθηκε διεθνώς.
- Να αυξήσει τις επενδύσεις, μέσω της ενισχυμένης διεθνούς συνεργασίας, στις αγροτικές υποδομές, στη γεωργική έρευνα και στις υπηρεσίες γεωργικών εφαρμογών, στην τεχνολογική ανάπτυξη και στις τράπεζες φυτικών και ζωικών γονιδίων έτσι ώστε να ενισχύσουμε τη γεωργική παραγωγική ικανότητα στις αναπτυσσόμενες και ιδίως στις λιγότερο αναπτυγμένες χώρες.
- Να διορθώσει και να αποτρέψει εμπορικούς περιορισμούς και στρεβλώσεις στις παγκόσμιες γεωργικές αγορές μέσω της ταυτόχρονης εξάλειψης όλων των μορφών γεωργικών επιδοτήσεων, καθώς και όλων των εξαγωγικών μέτρων με ισοδύναμο αποτέλεσμα, σύμφωνα με την εντολή του Γύρου της Ντόχα για την Ανάπτυξη.
- Να υιοθετήσει μέτρα που θα εξασφαλίζουν την εύρυθμη λειτουργία των αγορών των βασικών διατροφικών προϊόντων και των παραγώγων τους, καθώς και να διευκολύνει την έγκαιρη πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με τις αγορές και συγκεκριμένα αναφορικά με τα αποθέματα τροφής έτσι ώστε να διευκολυνθεί ο περιορισμός της ακραίας αστάθειας των τιμών.

Διασφάλιση υγιούς ζωής και προώθηση της καλής υγείας για όλους και για όλες τις ηλικίες

- Να μειώσει το ποσοστό της παγκόσμιας μητρικής θνησιμότητας σε λιγότερους από 70 θανάτους ανά 100,000 γεννήσεις ζώντων έως το 2030.
- Να δώσει τέλος στους αποτρέψιμους θανάτους νεογνών και παιδιών ηλικίας κάτω των πέντε, ωθώντας όλες τις χώρες να μειώσουν τη βρεφική θνησιμότητα στους 12 θανάτους ανά 1,000 γεννήσεις ζώντων νεογνών τουλάχιστον. Αποβλέπει επίσης στη μείωση των θανάτων παιδιών, ηλικίας κάτω των πέντε, στους 25 θανάτους ανά 1,000 περιπτώσεις γεννήσεων έως το 2030.
- Να δώσει τέλος, έως το 2030, σε επιδημίες όπως το AIDS, η φυματίωση, η ελονοσία και άλλες σε παραμελημένες ασθένειες, καθώς και να καταπολεμήσει την ηπατίτιδα, ασθένειες που μεταδίδονται μέσω του νερού καθώς και άλλες μεταδίδσιμες ασθένειες.
- Να μειώσει, έως το 2030, κατά το ένα τρίτο την πρόωρη θνησιμότητα από μη-μεταδίδσιμες ασθένειες μέσω της πρόληψης και της θεραπείας και να προωθήσει την ψυχική υγεία και την ευημερία.
- Να ενισχύσει την πρόληψη και τη θεραπεία σχετικά με την κατάχρηση ουσιών, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης ναρκωτικών ουσιών και της επιβλαβούς κατανάλωσης αλκοόλ.
- Να μειώσει στο μισό, έως το 2020, τον αριθμό των θανάτων που οφείλονται σε τραυματισμούς από τροχαία ατυχήματα.
- Να διασφαλίσει, έως το 2030, την ουσιαστική μείωση του αριθμού των θανάτων και των ασθενειών που οφείλονται σε επικίνδυνες χημικές ουσίες καθώς και στη ρύπανση και τη μόλυνση του αέρα, των υδάτων και του εδάφους.
- Να ενισχύσει την εφαρμογή της Σύμβασης Πλαίσιο του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας για τον Έλεγχο του Καπνού σε όλες τις χώρες, ως ενδείκνυται.
- Να ενισχύσει την έρευνα και την ανάπτυξη εμβολίων και φαρμάκων για μεταδίδσιμες και μη ασθένειες, οι οποίες επηρεάζουν κυρίως τις αναπτυσσόμενες χώρες και να παράσχει πρόσβαση σε προσιτά και απαραίτητα φάρμακα και εμβόλια σύμφωνα με τη Δήλωση της Ντόχα σχετικά με τη Συμφωνία TRIPS και τη Δημόσια Υγεία. Η δήλωση αυτή επιβεβαιώνει το δικαίωμα των αναπτυσσόμενων χωρών να κάνουν χρήση στο μέγιστο τις διατάξεις της Συμφωνίας TRIPS αναφορικά με τις ευελιξίες που υπάρχουν για την προστασία της δημόσιας υγείας και συγκεκριμένα σχετικά με την παροχή φαρμακευτικής αγωγής για όλους.
- Να αυξήσει ουσιαστικά τη χρηματοδότηση στον τομέα της υγείας καθώς και την πρόσληψη, ανάπτυξη, εκπαίδευση και διατήρηση υγειονομικού δυναμικού στις αναπτυσσόμενες χώρες, δίνοντας ιδιαίτερη βαρύτητα στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες και στα μικρά αναπτυσσόμενα νησιωτικά κράτη.
- Να ενισχύσει την ικανότητα όλων των χωρών και συγκεκριμένα των αναπτυσσόμενων, μέσω συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης, να μειώνουν τον κίνδυνο εμφάνισης ασθενειών αλλά και να διαχειρίζονται κρίσεις υγείας σε εθνικό επίπεδο.

Διασφαλίζουμε την ελεύθερη, ισότιμη και ποιοτική εκπαίδευση προάγοντας τις ευκαιρίες για δια βίου μάθηση

4 ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

4 ΙΣΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

- Να διασφαλίσει, έως το 2030, ότι όλα τα αγόρια και όλα τα κορίτσια θα ολοκληρώνουν ελευθέρως, ισότιμα και ποιοτικά την πρωτοβάθμια και τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, αποκομίζοντας τα μαθησιακά οφέλη που περιγράφονται στον Στόχο 4.
- Να διασφαλίσει, έως το 2030, ότι όλα τα αγόρια και τα κορίτσια θα έχουν πρόσβαση σε ποιοτική ανάπτυξη και φροντίδα κατά τα πρώτα χρόνια της παιδικής τους ηλικίας καθώς και πρόσβαση στην προσχολική εκπαίδευση έτσι ώστε να προετοιμαστούν για την πρωτοβάθμια εκπαίδευση.
- Να αυξήσει ουσιαστικά, έως το 2030, τον αριθμό των νέων και των ενηλίκων οι οποίοι έχουν τις κατάλληλες επαγγελματικές τεχνικές δεξιότητες, παρέχοντας τους πρόσβαση στον εργασιακό χώρο, σε αξιοπρεπείς θέσεις εργασίας και στην επιχειρηματικότητα.
- Να διασφαλίσει, έως το 2030, την ισότιμη πρόσβαση για όλες τις γυναίκες και τους άνδρες σε προσιτή και ποιοτική, τεχνική και επαγγελματική κατάρτιση καθώς και την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, συμπεριλαμβανομένων και των πανεπιστημίων.
- Να εξαλείψει, έως το 2030, τις διακρίσεις με βάση το φύλο στην εκπαίδευση και να διασφαλίσει την ισότιμη πρόσβαση σε όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης και της επαγγελματικής κατάρτισης για τους αδύναμους, τα άτομα με αναπηρίες, τους αυτόχθονες πληθυσμούς και τα παιδιά σε ευάλωτη κατάσταση.
- Να διασφαλίσει, έως το 2030, ότι η νεολαία στο σύνολό της καθώς και ένα σημαντικό ποσοστό ενηλίκων, τόσο ανδρών όσο και γυναικών, θα πετύχουν τον γραμματισμό και τον αριθμητισμό.
- Να διασφαλίσει, έως το 2030, ότι όλοι εκπαιδευόμενοι θα αποκτήσουν τη γνώση και θα καλλιεργήσουν τις δεξιότητες που χρειάζονται για να προάγουν τη βιώσιμη ανάπτυξη, και μεταξύ άλλων, μέσω της εκπαίδευσης για τη βιώσιμη ανάπτυξη και μέσω του βιώσιμου τρόπου ζωής, να προάγουν τα ανθρώπινα δικαιώματα, την ισότητα των φύλων, την προώθηση της ειρήνης και της μη-βίας, την ταυτότητα του παγκόσμιου πολίτη, καθώς και την αναγνώριση της πολιτιστικής ποικιλίας και της συμβολής της στη βιώσιμη ανάπτυξη.
- Να οικοδομήσει και να αναβαθμίσει τις εκπαιδευτικές εγκαταστάσεις οι οποίες θα ανταποκρίνονται στις ανάγκες των παιδιών και των ατόμων με αναπηρίες, λαμβάνοντας υπόψη το θέμα του φύλου, καθώς και να παράσχει ασφαλή, ειρηνικά, συμμετοχικά και αποτελεσματικά μαθησιακά περιβάλλοντα για όλους.
- Να αυξήσει ουσιαστικά, έως το 2020, τον αριθμό των διαθέσιμων υποτροφιών στις αναπτυσσόμενες χώρες και ιδίως στις λιγότερο ανεπτυγμένες, στα μικρά νησιωτικά αναπτυσσόμενα κράτη και στις Αφρικανικές χώρες, ωθώντας έτσι τους μαθητές να φοιτήσουν στην ανώτατη εκπαίδευση, και να συμμετάσχουν σε προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης σε διάφορους τομείς όπως η τεχνολογία της πληροφορίας, η μηχανολογία, καθώς και άλλα επιστημονικά προγράμματα στις ανεπτυγμένες περιοχές και σε άλλες αναπτυσσόμενες περιοχές.
- Να αυξήσει ουσιαστικά, έως το 2030, τον αριθμό των καταρτισμένων δασκάλων, μέσω της διεθνούς συνεργασίας για την εκπαίδευση του διδακτικού προσωπικού στις αναπτυσσόμενες χώρες και ιδίως στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες και τα μικρά νησιωτικά αναπτυσσόμενα κράτη.

Πλανήτης: Προστασία των οικοσυστημάτων

Διασφάλιση της πρόσβασης σε ύδρευση και αποχέτευση για όλους

- Να πετύχει, έως το 2030, την καθολική και ισότιμη πρόσβαση σε ασφαλές και προσιτό, πόσιμο νερό για όλους.
- Να επιτύχει, έως το 2030, την επαρκή και ισότιμη πρόσβαση σε εγκαταστάσεις υγιεινής και να προάγει τις πρακτικές προσωπικής υγιεινής για όλους, βάζοντας τέλος στην «ανοιχτή αφόδευση» και δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στις ανάγκες των γυναικών και των κοριτσιών καθώς και εκείνων που βρίσκονται σε ευάλωτες καταστάσεις.
- Να βελτιώσει, έως το 2030, την ποιότητα του νερού, μειώνοντας τη μόλυνση, εξαλείφοντας τη ρίψη αποβλήτων, καθώς και ελαχιστοποιώντας την απελευθέρωση επικίνδυνων χημικών αερίων και υλικών. Αποβλέπει επίσης στη μείωση κατά το ήμισυ των λυμάτων που δεν υφίστανται επεξεργασία καθώς και στην ουσιαστική αύξηση της ανακύκλωσης και της επαναχρησιμοποίησης του νερού σε παγκόσμιο επίπεδο.
- Να αυξήσει ουσιαστικά, έως το 2030, την αποτελεσματικότητα της χρήσης του νερού σε όλους τους τομείς, να διασφαλίσει τη βιώσιμη άντληση και προμήθεια πόσιμου νερού, να αντιμετωπίσει τη λειψυδρία και να μειώσει σημαντικά τον αριθμό των ανθρώπων που υποφέρουν από αυτή.
- Να εφαρμόσει, έως το 2030, την ενοποιημένη διαχείριση των υδάτινων πόρων σε όλα τα επίπεδα μέσω της διασυνοριακής συνεργασίας, ως αρμόζει.
- Να προστατεύσει και να αποκαταστήσει, έως το 2030, τα οικοσυστήματα που σχετίζονται με το νερό, όπως τα βουνά, οι υδροβιότοποι, τα ποτάμια, οι λίμνες και ο υδροφόρος ορίζοντας.
- Να επεκτείνει, έως το 2030, τη διεθνή συνεργασία και να ενισχύσει την ανάπτυξη ικανοτήτων και δομών, στηρίζοντας τις αναπτυσσόμενες χώρες σε δραστηριότητες που σχετίζονται με το νερό και τις εγκαταστάσεις υγιεινής, καθώς και σε προγράμματα για τη συλλογή υδάτων, την αφαλάτωση, την υδατική απόδοση, τη διαχείριση των λυμάτων, την ανακύκλωση και την επαναχρησιμοποίηση του νερού.
- Να στηρίξει και να ενθαρρύνει τη συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών στη βελτίωση της διαχείρισης του νερού και των εγκαταστάσεων υγιεινής.

Διασφάλιση προτύπων βιώσιμης κατανάλωσης και παραγωγής

- Να θέσει σε εφαρμογή το δεκαετές πλαίσιο προγραμμάτων για τη βιώσιμη κατανάλωση και παραγωγή. Όλες οι χώρες θα πρέπει να αναλάβουν δράση με τις αναπτυσσόμενες να ηγούνται του εγχειρήματος αυτού, λαμβάνοντας υπόψη την ανάπτυξη και τις ικανότητες των αναπτυσσόμενων χωρών.
- Να πετύχει, έως το 2030, τη βιώσιμη διαχείριση και την επαρκή χρήση των φυσικών πόρων.
- Να μειώσει κατά το ήμισυ, έως το 2030, την κατά κεφαλήν σπατάλη τροφίμων παγκοσμίως, στο επίπεδο των καταναλωτών και των λιανεμπόρων, καθώς και να μειώσει τις απώλειες τροφίμων σε όλο το εύρος της αλυσίδας παραγωγής και ανεφοδιασμού συμπεριλαμβανομένων των απωλειών έπειτα από τη συγκομιδή.
- Να πετύχει, έως το 2020, την περιβαλλοντικά ορθή διαχείριση των χημικών αποβλήτων αλλά και όλων των αποβλήτων σε όλη τη διάρκεια της ζωής τους σύμφωνα με τα διεθνώς συμφωνηθέντα πλαίσια και να μειώσει σημαντικά τις εκπομπές τους στον αέρα, το νερό και το έδαφος έτσι ώστε να μειωθούν οι επιπτώσεις τους στην ανθρώπινη υγεία και το περιβάλλον.
- Να μειώσει ουσιαστικά, έως το 2030, την παραγωγή αποβλήτων μέσω της πρόληψης, της μείωσης, της ανακύκλωσης και της επαναχρησιμοποίησης.
- Να ενθαρρύνει τις εταιρείες και ιδίως τις μεγάλες και τις διεθνικές εταιρείες να υιοθετήσουν βιώσιμες πρακτικές και να ενσωματώσουν πληροφορίες σχετικά με τις βιώσιμες πρακτικές στις αναφορές τους.
- Να προάγει βιώσιμες δημόσιες συμβάσεις σύμφωνα με τις εθνικές πολιτικές και τις προτεραιότητες.
- Να διασφαλίσει, έως το 2030, ότι όλοι οι άνθρωποι και παντού έχουν τις απαραίτητες πληροφορίες και γνώσεις σχετικά με τη βιώσιμη ανάπτυξη και τον βιώσιμο τρόπο ζωής σε αρμονία με τη φύση.
- Να στηρίξει τις αναπτυσσόμενες χώρες και να ενισχύσει την επιστημονική και τεχνολογική τους ικανότητα ώστε να κινηθούν προς ένα πιο βιώσιμο μοντέλο παραγωγής και κατανάλωσης.
- Να αναπτύξει και να χρησιμοποιήσει τα κατάλληλα εργαλεία ελέγχοντας έτσι τον αντίκτυπο της βιώσιμης ανάπτυξης στον τουρισμό, δημιουργώντας θέσεις εργασίας και προωθώντας την τοπική κουλτούρα.
- Να αναδιαρθρώσει τη φορολογία και να καταργήσει τις περιβαλλοντικά επιζήμιες επιδοτήσεις, όπου αυτές υπάρχουν, λαμβάνοντας πλήρως υπόψη τις ιδιαίτερες ανάγκες και την κατάσταση των αναπτυσσόμενων χωρών και μειώνοντας τις πιθανές επιπτώσεις στην ανάπτυξη τους με τέτοιο τρόπο ώστε να προστατεύονται οι φτωχοί και οι επηρεαζόμενες κοινότητες.

Ανάληψη επείγουσας δράσης για την καταπολέμηση της αλλαγής του κλίματος και τις επιπτώσεις της

- Να ενισχύσει την ανθεκτική και την προσαρμοστική ικανότητα όλων των χωρών απέναντι στις φυσικές καταστροφές και στους κινδύνους που απορρέουν από την κλιματική αλλαγή.
- Να ενσωματώσει τα μέτρα για την κλιματική αλλαγή στις εθνικές και πολιτικές, στρατηγικές και στον σχεδιασμό του κάθε κράτους.
- Να βελτιώσει την εκπαίδευση, την ενημέρωση, καθώς και το ανθρώπινο και το θεσμικό δυναμικό σχετικά με θέματα που αφορούν τον μετριασμό και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, τη μείωση των επιπτώσεων και την έγκαιρη προειδοποίηση σε περιπτώσεις φυσικών καταστροφών.
- Να εφαρμόσει τη δέσμευση των ανεπτυγμένων χωρών-μερών της Σύμβασης-Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την Κλιματική Αλλαγή, σχετικά με την από κοινού διάθεση 100 δισεκατομμυρίων δολαρίων ετησίως μέχρι το 2020 από διάφορες πηγές ώστε να αντιμετωπίσουν τις ανάγκες των αναπτυσσομένων χωρών στα πλαίσια ουσιαστικών δράσεων μετριασμού και με διαφάνεια στην εφαρμογή. Ο Στόχος 13 αποβλέπει επίσης στον πλήρη εξορθολογισμό του Πράσινου Ταμείου για το Κλίμα μέσω της κεφαλαιοποίησής του το συντομότερο δυνατό.
- Να προωθήσει μηχανισμούς έτσι ώστε να αυξήσει την ικανότητα οργάνωσης και διαχείρισης σχετικά με την κλιματική αλλαγή στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες και στα μικρά νησιωτικά κράτη, συμπεριλαμβανομένων των γυναικών και των νέων καθώς και των τοπικών και περιθωριοποιημένων κοινοτήτων.

Διατήρηση και αειφόρος χρήση των ωκεανών, των θαλασσών και των θαλάσσιων πόρων

- Να αποτρέψει και να μειώσει σημαντικά, έως το 2020, όλες τις μορφές της θαλάσσιας μόλυνσης και ειδικά της μόλυνσης που οφείλεται σε επίγειες δραστηριότητες όπως τα θαλάσσια απορρίμματα και τη ρύπανση από θρεπτικές ουσίες.
- Να διαχειριστεί και να προστατέψει ουσιαστικά, έως το 2020, τα θαλάσσια και τα παράκτια οικοσυστήματα, αποφεύγοντας τις επιπτώσεις σε αυτά μέσω της ενίσχυσης της ανθεκτικότητάς τους, καθώς και να μεριμνήσει για την αποκατάστασή τους έτσι ώστε να πετύχει υγιείς και παραγωγικούς ωκεανούς.
- Να ελαχιστοποιήσει και να αντιμετωπίσει τις επιπτώσεις της οξέωσης των ωκεανών μέσω της ενισχυμένης επιστημονικής συνεργασίας σε όλα τα επίπεδα.
- Να ρυθμίσει αποτελεσματικά, έως το 2020, την αλιευτική εκμετάλλευση και να δώσει ένα τέλος στην υπεραλίευση, την παράνομη, αδήλωτη και ανεξέλεγκτη αλιεία, τις καταστρεπτικές αλιευτικές τεχνικές και να εφαρμόσει επιστημονικά σχέδια διαχείρισης της κατάστασης έτσι ώστε να αποκαταστήσει τα αποθέματα αλιευμάτων το συντομότερο δυνατό, τουλάχιστον σε επίπεδα που θα επιτρέπουν την παραγωγή της μέγιστης βιώσιμης απόδοσης όπως ορίζεται από τα βιολογικά τους χαρακτηριστικά.
- Να διατηρήσει, έως το 2020, τουλάχιστον το 10% των θαλάσσιων και παράκτιων περιοχών σύμφωνα με την εθνική και διεθνή νομοθεσία και με βάση τα βέλτιστα διαθέσιμα επιστημονικά στοιχεία.
- Να απαγορεύσει, έως το 2020, συγκεκριμένες μορφές επιδοτήσεων αλιείας οι οποίες συντελούν στην πλεονάζουσα αλιευτική ικανότητα και την υπερεκμετάλλευση και να εξαλείψει επιδοτήσεις που συντελούν στην παράνομη, αδήλωτη και ανεξέλεγκτη αλιεία. Αποβλέπει επίσης στην μη εισαγωγή νέων επιδοτήσεων, αναγνωρίζοντας ότι η ορθή, ειδική, αποτελεσματική και διαφορετική προσέγγιση για τις αναπτυσσόμενες και τις λιγότερο αναπτυγμένες χώρες θα πρέπει να αποτελέσει αναπόσπαστο κομμάτι των αλιευτικών επιδοτήσεων που διαπραγματεύτηκαν στα πλαίσια του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου.
- Να αυξήσει, έως το 2030, τα οικονομικά οφέλη για τα μικρά νησιωτικά αναπτυσσόμενα κράτη και τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες από τη βιώσιμη χρήση των θαλάσσιων πόρων, συμπεριλαμβανομένης της βιώσιμης διαχείρισης της αλιείας, των υδατοκαλλιεργειών και του τουρισμού.
- Να αυξήσει την επιστημονική γνώση, να αναπτύξει τις δυνατότητες έρευνας και να μεταδώσει τη θαλάσσια τεχνολογία λαμβάνοντας υπόψη τα κριτήρια και τις Κατευθυντήριες σχετικά με τη Μετάδοση της Θαλάσσιας Τεχνολογίας στα Πλαίσια της Διακυβερνητικής Ωκεανογραφικής Επιτροπής, έτσι ώστε να βελτιώσει την υγεία των ωκεανών και να ενισχύσει τη συμβολή της θαλάσσιας βιοποικιλότητας στην ανάπτυξη των αναπτυσσόμενων χωρών και ιδίως των μικρών αναπτυσσόμενων νησιωτικών κρατών και των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών.
- Να παράσχει πρόσβαση στους αλιείς μικρής κλίμακας σε θαλάσσιους πόρους και αγορές.
- Να ενισχύσει τη διατήρηση και τη βιώσιμη χρήση των ωκεανών και των πόρων τους, εφαρμόζοντας διεθνείς νομοθεσίες όπως προβλέπεται από τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας η οποία θέτει το νομικό πλαίσιο για τη διατήρηση και τη βιώσιμη χρήση των ωκεανών και των πόρων τους, παρ. 158, με τίτλο: «Το μέλλον που θέλουμε».

Βιώσιμη διαχείριση των δασών, καταπολέμηση της απερήμωσης, την ανάσχεση και αντιστροφή της υποβάθμισης του εδάφους, ανάσχεση της απώλειας βιοποικιλότητας

- Να διασφαλίσει, έως το 2020, τη διατήρηση, αποκατάσταση και βιώσιμη χρήση των χερσαίων και των εσωτερικών οικοσυστημάτων γλυκού νερού και των υπηρεσιών τους και συγκεκριμένα των δασών, των υδροβιότοπων, των βουνών, των άνυδρων ζωνών, σύμφωνα με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις διεθνείς συμφωνίες.
- Να προάγει, έως το 2020, την εφαρμογή της βιώσιμης διαχείρισης όλων των τύπων των δασών, να βάλει τέλος στην αποψίλωση, να αποκαταστήσει τα υποβαθμισμένα δάση και να αυξήσει ουσιαστικά τη δάσωση και την αναδάσωση παγκοσμίως.
- Να καταπολεμήσει, έως το 2030, την ερημοποίηση, να αποκαταστήσει την υποβαθμισμένη γη και το έδαφος, συμπεριλαμβανομένης της γης που επηρεάστηκε από την ερημοποίηση, την ξηρασία και τις πλημμύρες και να επιδιώξει να πετύχει έναν κόσμο όπου η γη και το έδαφος θα είναι ασφαλείς.
- Να διασφαλίσει, έως το 2030, τη διατήρηση των οικοσυστημάτων των βουνών, συμπεριλαμβανομένης της βιοποικιλότητάς τους, έτσι ώστε ενισχύσει την ικανότητά τους να παράσχουν οφέλη τα οποία είναι απαραίτητα για τη βιώσιμη ανάπτυξη.
- Να λάβει άμεση και ουσιαστική δράση για τη μείωση της υποβάθμισης των φυσικών οικοτόπων, να αποτρέψει την απώλεια της βιοποικιλότητας και να προστατεύσει και να αποτρέψει, έως το 2020, την εξαφάνιση απειλούμενων ζώων.
- Να προάγει τον δίκαιο και ισότιμο καταμερισμό των οφελών που προκύπτουν από τη χρήση των γενετικών πόρων και να προάγει την ορθή πρόσβαση σε τέτοιους πόρους όπως έχει συμφωνηθεί διεθνώς.
- Να λάβει άμεση δράση, δίνοντας τέλος στη λαθροθηρία και την παράνομη διακίνηση προστατευόμενων ειδών της χλωρίδας και της πανίδας και να αντιμετωπίσει τόσο την προσφορά όσο και τη ζήτηση παράνομων προϊόντων χλωρίδας και πανίδας.
- Να θεσπίσει μέτρα για την πρόληψη της εισαγωγής και τη σημαντική μείωση του αντίκτυπου των χωροκατακτητικών ξένων ειδών στα χερσαία και υδάτινα οικοσυστήματα, καθώς και να ελέγξει ή να εξαλείψει τα είδη προτεραιότητας.
- Να ενσωματώσει, έως το 2020, τις αξίες των οικοσυστημάτων και της βιοποικιλότητας στον εθνικό και τοπικό σχεδιασμό, στις διαδικασίες ανάπτυξης και στις στρατηγικές μείωσης της φτώχειας.
- Να κινητοποιήσει σημαντικούς πόρους από όλες τις πηγές και σε όλα τα επίπεδα για να χρηματοδοτήσει τη βιώσιμη διαχείριση των δασών και να προβάλει επαρκή κίνητρα για τις αναπτυσσόμενες χώρες έτσι ώστε να σημειώσουν πρόοδο σε τέτοιου είδους διαχειρίσεις, συμπεριλαμβανομένης της διατήρησης και της αναδάσωσης.
- Να ενισχύσει την παγκόσμια στήριξη για τις προσπάθειες καταπολέμησης της λαθροθηρίας και της παράνομης διακίνησης προστατευόμενων ειδών, αυξάνοντας την ικανότητα των τοπικών κοινοτήτων να υλοποιήσουν τις ευκαιρίες διαβίωσης τους.

Συνεργασία: Ενίσχυση της Παγκόσμιας Αλληλεγγύης για τη βιώσιμη ανάπτυξη

Αναζωογόνηση της παγκόσμιας συνεργασίας για την αιψόρο ανάπτυξη

Οικονομία

- Να ενισχύσει την εγχώρια κινητοποίηση των πόρων μέσω της διεθνούς στήριξης στις αναπτυσσόμενες χώρες, καθώς και να βελτιώσει την εγχώρια ικανότητα για τη συλλογή φόρων και άλλων εισοδημάτων.
- Να ωθήσει τις ανεπτυγμένες χώρες να εφαρμόσουν πλήρως τις επίσημες αναπτυξιακές τους δεσμεύσεις όπως τη δέσμευση από αρκετές ανεπτυγμένες χώρες, να δαπανήσουν το 0,7% του Ακαθάριστου Εθνικού Εισοδήματος (ΑΕΕ) σε Επίσημη Αναπτυξιακή Βοήθεια (ΕΑΒ) προς τις αναπτυσσόμενες χώρες και το 0,15 έως το 0,20 του ΑΕΕ σε ΕΑΒ προς τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες. Οι χώρες που παρέχουν Επίσημη Αναπτυξιακή Βοήθεια ενθαρρύνονται να θέσουν ως στόχο τους την παροχή τουλάχιστον του 0,20% του ΑΕΕ στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες.
- Να κινητοποιήσει επιπλέον χρηματοοικονομικούς πόρους για τις αναπτυσσόμενες χώρες από πολλαπλές πηγές.
- Να βοηθήσει τις αναπτυσσόμενες χώρες να επιτύχουν τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του χρέους τους μέσω συντονισμένων πολιτικών που στοχεύουν στην προώθηση της χρηματοδότησης με δανειακά κεφάλαια, στην ανακούφιση και στην αναδιάρθρωση του χρέους ως αρμόζει. Αποβλέπει επίσης στη διαχείριση του εξωτερικού χρέους των υπερχρεωμένων και των φτωχών χωρών.
- Να υιοθετήσει και να εφαρμόσει συστήματα επενδύσεων υπέρ των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών.

Τεχνολογία

- Να ενισχύσει τη συνεργασία Βορά-Νότου, Νότου-Νότου, την τριγωνική-τοπική και διεθνή συνεργασία με στόχο την πρόσβαση στην επιστήμη, την τεχνολογία και την καινοτομία. Αποβλέπει επίσης στο να ενισχύσει την ανταλλαγή γνώσεων με αμοιβαία συμφωνηθέντες όρους, και μεταξύ άλλων να βελτιώσει το συντονισμό των υπάρχοντων μηχανισμών και ιδίως των μηχανισμών των Ηνωμένων Εθνών, μέσω ενός παγκόσμιου μηχανισμού διευκόλυνσης.
- Να προάγει την ανάπτυξη, τη μετάδοση και τη διάδοση περιβαλλοντικά ορθών τεχνολογιών για τις αναπτυσσόμενες χώρες με ευνοϊκούς όρους και συνθήκες όπως συμφωνήθηκε διεθνώς.
- Να θέσει σε λειτουργία τράπεζες τεχνολογίας και επιστήμης, τεχνολογικούς και καινοτόμους μηχανισμούς ανάπτυξης δυνατοτήτων για τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες, έως το 2017, αλλά και να ενδυναμώσει τη χρήση βασικών τεχνολογιών και ιδίως των τεχνολογιών της πληροφορίας και της επικοινωνίας.

Ανάπτυξη Ικανοτήτων

- Να ενισχύσει τη διεθνή στήριξη για την εφαρμογή αποτελεσματικών και στοχοθετημένων ικανοτήτων ανάπτυξης στις αναπτυσσόμενες χώρες, έτσι ώστε να προωθήσουν τα εκάστοτε εθνικά σχέδια των χωρών, τα οποία με τη σειρά τους θα συμβάλουν στην εφαρμογή των Στόχων για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσω της συνεργασίας Βορά-Νότου, Νότου-Νότου αλλά και μέσω της τριγωνικής συνεργασίας.

Αναζωογόνηση της παγκόσμιας συνεργασίας για την αιψόρο ανάπτυξη

Εμπόριο

- Να προωθήσει ένα καθολικό, συμμετοχικό, ισότιμο, πολυμερές, χωρίς διακρίσεις και που βασίζεται στους κανόνες, εμπορικό σύστημα υπό την αιγίδα του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου μέσω της ολοκλήρωσης των διαπραγματεύσεων στα πλαίσια της Ατζέντας της Ντόχα για την Ανάπτυξη.
- Να αυξήσει σημαντικά τις εξαγωγές των αναπτυσσόμενων χωρών έχοντας ως στόχο τον διπλασιασμό του μεριδίου των παγκόσμιων εξαγωγών των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών μέχρι το 2020.
- Να υλοποιήσει έγκαιρα την πρόσβαση σε αγορές άνευ δασμών και ποσοτώσεων, σε διαρκή βάση, για όλες τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες, σύμφωνα με τις αποφάσεις του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου, διασφαλίζοντας ότι οι προτιμησιακοί κανόνες καταγωγής που εφαρμόζονται από τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες είναι διαφανείς και απλοί και συμβάλλουν στη διευκόλυνση της πρόσβασης στην αγορά.

Συστημικά προβλήματα

Θεσμική και πολιτική συνοχή

- Να ενισχύσει την παγκόσμια μακροοικονομική σταθερότητα μέσω του συντονισμού και της συνοχής των πολιτικών που ακολουθούνται.
- Να ενισχύσει την πολιτική συνοχή με στόχο τη βιώσιμη ανάπτυξη.
- Να σεβαστεί την πολιτική και την ηγεσία κάθε χώρας για τη δημιουργία και εφαρμογή πολιτικών που στοχεύουν στην εξάλειψη της φτώχειας αλλά και τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Πολυμερείς εταιρικές συνεργασίες

- Να ενισχύσει την παγκόσμια συνεργασία για τη βιώσιμη ανάπτυξη μέσω πολυμερών εταιρικών συνεργασιών που θα κινητοποιούν και θα μοιράζονται τη γνώση, την εμπειρία, την τεχνολογία και τους χρηματοοικονομικούς πόρους για να στηρίξουν την επίτευξη των στόχων για τη βιώσιμη ανάπτυξη σε όλες τις χώρες και ιδίως στις αναπτυσσόμενες χώρες.
- Να ενθαρρύνει και να προωθήσει τις αποτελεσματικές συμπράξεις στο δημόσιο και στον ιδιωτικό τομέα αλλά και μεταξύ της κοινωνίας των πολιτών, επωφελούμενες από την εμπειρία και από τις στρατηγικές άντλησης πόρων που παρέχουν οι εταίροι.

Στοιχεία, έλεγχος και αξιοπιστία

- Να ενισχύσει, έως το 2020, την ανάπτυξη των ικανοτήτων για τις αναπτυσσόμενες χώρες, τις λιγότερο ανεπτυγμένες και τα μικρά νησιωτικά αναπτυσσόμενα κράτη.
- Να ενισχύσει σημαντικά τη διαθεσιμότητα υψηλής ποιότητας και με αξιοπιστία στοιχείων, ανεξάρτητα από το εισόδημα, την ηλικία, τη φυλή, την εθνικότητα, το μεταναστευτικό στάτους, τη γεωγραφική τοποθεσία και άλλα χαρακτηριστικά.
- Να αναπτύξει περαιτέρω, έως το 2030, τις ήδη υπάρχουσες πρωτοβουλίες για τη μέτρηση της προόδου της βιώσιμης ανάπτυξης αλλά και τη μέτρηση του ΑΕΠ.
- Να στηρίξει την ανάπτυξη ικανοτήτων στατιστικής στις αναπτυσσόμενες χώρες.

Δικαιοσύνη: Προώθηση των ασφαλών και ειρηνικών κοινωνιών και των ισχυρών θεσμών

Προώθηση δικαιών, ειρηνικών και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνιών

- Να μειώσει σημαντικά όλες τις μορφές βίας και τα ποσοστά των θανάτων που σχετίζονται με αυτή παντού.
- Να δώσει τέλος στην κακοποίηση, την εκμετάλλευση, τη διακίνηση των παιδιών καθώς και σε όλες τις μορφές βίας και βασανιστηρίων που αυτά υφίστανται.
- Να προάγει το κράτος δικαίου σε εθνικό και διεθνές επίπεδο και να διασφαλίσει την ίση πρόσβαση στη δικαιοσύνη για όλους.
- Να μειώσει σημαντικά, έως το 2030, τις παράνομες ροές χρημάτων και όπλων, να ενισχύσει την ανάκτηση κλεμμένων περιουσιακών στοιχείων και να καταπολεμήσει κάθε μορφή οργανωμένου εγκλήματος.
- Να μειώσει ουσιαστικά κάθε μορφής διαφθορά και δωροδοκία.
- Να αναπτύξει αποτελεσματικούς, αξιόπιστους και διαφανείς θεσμούς σε όλα τα επίπεδα.
- Να διασφαλίσει την υπεύθυνη, συμμετοχική, αντιπροσωπευτική και χωρίς αποκλεισμούς λήψη αποφάσεων σε όλα τα επίπεδα.
- Να διευρύνει και να ενισχύσει τη συμμετοχή των αναπτυσσόμενων χωρών στους θεσμούς παγκόσμιας διακυβέρνησης.
- Να παράσχει, έως το 2030, νομικό καθεστώς για όλους καθώς και να διασφαλίσει την καταγραφή των γεννήσεων.
- Να διασφαλίσει τη δημόσια πρόσβαση σε πληροφορίες και να προστατεύσει τις θεμελιώδεις ελευθερίες σύμφωνα με τις εκάστοτε εθνικές νομοθεσίες και τις διεθνείς συμφωνίες.
- Να ενισχύσει τους σχετικούς εθνικούς θεσμούς, μέσω της διεθνούς συνεργασίας για την οικοδόμηση ικανοτήτων σε όλα τα επίπεδα, ιδίως στις αναπτυσσόμενες χώρες, με στόχο στην πρόληψη της βίας και την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του εγκλήματος.
- Να προάγει και να θέσει σε εφαρμογή νόμους που δεν δημιουργούν διακρίσεις με στόχο τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Ευημερία: Ανάπτυξη μιας ισχυρής, χωρίς αποκλεισμούς και μετασχηματιστικής οικονομίας

Διασφάλιση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτές, αξιόπιστες, βιώσιμες και σύγχρονες μορφές ενέργειας για όλους

- Να διασφαλίσει, έως το 2030, καθολική πρόσβαση σε οικονομικά προσιτές, αξιόπιστες και σύγχρονες υπηρεσίες ενέργειας.
- Να αυξήσει ουσιαστικά, έως το 2030, το ποσοστό των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο παγκόσμιο ενεργειακό μείγμα.
- Να διπλασιάσει, έως το 2030, το παγκόσμιο ποσοστό βελτίωσης της ενεργειακής αποδοτικότητας.
- Να ενισχύσει, έως το 2030, τη διεθνή συνεργασία ώστε να διευκολύνει την πρόσβαση στην «καθαρή» έρευνα και ενεργειακή τεχνολογία, προωθώντας τις ανανεώσιμες μορφές ενέργειας, την ενεργειακή αποτελεσματικότητα καθώς και τις προηγμένες και «καθαρές» τεχνολογίες ορυκτών καυσίμων. Αποβλέπει επίσης στην προώθηση των επενδύσεων σε ενεργειακές υποδομές και στην καθαρότερη τεχνολογία της ενέργειας.
- Να επεκτείνει, έως το 2030, τις υποδομές και να αναβαθμίσει την τεχνολογία παροχής σύγχρονων και βιώσιμων υπηρεσιών ενέργειας σε όλες τις αναπτυσσόμενες χώρες και ιδίως στις λιγότερο ανεπτυγμένες καθώς στα μικρά αναπτυσσόμενα νησιώτικα και περικλειστα κράτη σύμφωνα με τα αντίστοιχα προγράμματα στήριξής τους.

Προώθηση της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς οικονομικής ανάπτυξης, της απασχόλησης και της αξιοπρεπούς εργασίας για όλους

- Να διατηρήσει την αύξηση του κατά κεφαλήν εισοδήματος με βάση τις εθνικές περιστάσεις και συγκεκριμένα να αυξήσει κατά τουλάχιστον 7% το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν ανά έτος στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες.
- Να πετύχει υψηλότερα επίπεδα οικονομικής παραγωγικότητας μέσω της διαφοροποίησης, της τεχνολογικής αναβάθμισης και καινοτομίας, στρέφοντας την προσοχή σε τομείς υψηλής προστιθέμενης αξίας και έντονης εργασίας.
- Να προωθήσει πολιτικές που στοχεύουν στην ανάπτυξη και που στηρίζουν τις παραγωγικές δραστηριότητες, τη δημιουργία αξιοπρεπών θέσεων εργασίας, την επιχειρηματικότητα, τη δημιουργικότητα και την καινοτομία και που ενθαρρύνουν την επισήμοποίηση και την ανάπτυξη μικρομεσαίων επιχειρήσεων μέσω της πρόσβασης σε οικονομικές υπηρεσίες.
- Να βελτιώσει προοδευτικά, έως το 2030, την αποτελεσματικότητα των παγκόσμιων πόρων όσον αφορά την παραγωγή και την κατανάλωση και να προσπαθήσει να διαχωρίσει την οικονομική ανάπτυξη από την υποβάθμιση του περιβάλλοντος σύμφωνα με το δεκαετές πλαίσιο των προγραμμάτων για τη βιώσιμη παραγωγή και κατανάλωση, με τις ανεπτυγμένες χώρες να ηγούνται του εγχειρήματος αυτού.
- Να πετύχει, έως το 2030, πλήρη και παραγωγική απασχόληση και αξιοπρεπείς θέσεις εργασίας για όλες τις γυναίκες και τους άνδρες, για τους νέους ανθρώπους και τα άτομα με αναπηρίες, καθώς και να εξασφαλίσει την ίση αμοιβή για εργασία ίσης αξίας.
- Να μειώσει ουσιαστικά, μέχρι το 2020, το ποσοστό των νέων που δεν εργάζονται, μορφώνονται ή εκπαιδεύονται.
- Να λάβει άμεσα και αποτελεσματικά μέτρα για την εξάλειψη της αναγκαστικής εργασίας, τη μορφή σύγχρονης δουλειάς και της εμπορίας ανθρώπων, καθώς και να διασφαλίσει την απαγόρευση και την εξάλειψη των χειρότερων μορφών παιδικής εργασίας συμπεριλαμβανομένης της στρατολόγησης και της χρήσης παιδιών-στρατιωτών, καθώς και να δώσει τέλος, έως το 2025, σε όλες τις μορφές της παιδικής εργασίας.
- Να προστατεύσει τα εργασιακά δικαιώματα και να προάγει ασφαλείς συνθήκες εργασίας για όλους τους εργάτες, συμπεριλαμβανομένων των εργαζόμενων μεταναστών και ιδίως των γυναικών καθώς και εκείνων που έχουν επισφαλείς θέσεις απασχόλησης.
- Να αναπτύξει και να εφαρμόσει πολιτικές που προωθούν τον βιώσιμο τουρισμό, δημιουργώντας θέσεις εργασίας και προωθώντας τους τοπικούς πολιτισμούς και τα προϊόντα.
- Να ενισχύσει την ικανότητα των εγχώριων χρηματοπιστωτικών θεσμών ώστε να ενθαρρύνουν και να διερευνούν την πρόσβαση στις ασφαλείς καθώς και στις τραπεζικές και χρηματοοικονομικές υπηρεσίες.
- Να στηρίξει τις αναπτυσσόμενες χώρες και ιδίως τις λιγότερο ανεπτυγμένες, ενισχύοντας την πρωτοβουλία του Π.Ο.Υ, Aid For Trade (Βοήθεια για το Εμπόριο), καθώς και μέσω της εφαρμογής του Ολοκληρωμένου Πλαισίου για την Τεχνική Βοήθεια στις Λιγότερο Ανεπτυγμένες Χώρες.
- Να αναπτύξει και να θέσει σε εφαρμογή μία παγκόσμια στρατηγική για την απασχόληση των νέων και να εφαρμόσει το Παγκόσμιο Σύμφωνο Απασχόλησης της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας.

Δημιουργία ευέλικτων υποδομών, προώθηση της βιώσιμης εκβιομηχάνισης και προώθηση της καινοτομίας

- Να δημιουργήσει ποιοτικές, αξιόπιστες, βιώσιμες και ανθεκτικές υποδομές, συμπεριλαμβανομένων τοπικών και διασυνοριακών υποδομών, στηρίζοντας την οικονομική ανάπτυξη και την ανθρώπινη ευημερία, και επικεντρώνοντας την προσοχή, στην προσιτή και ισότιμη πρόσβαση σε αυτές για όλους.
- Να προάγει τη χωρίς αποκλεισμούς, βιώσιμη βιομηχανοποίηση και να αυξήσει ουσιαστικά, έως το 2030, το ποσοστό της απασχολησιμότητας στον βιομηχανικό κλάδο καθώς και το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν σε συνάρτηση με τις εθνικές περιστάσεις. Αποβλέπει επίσης στην αύξηση του ποσοστού απασχολησιμότητας στον βιομηχανικό κλάδο στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες.
- Να αυξήσει την πρόσβαση των μικρών βιομηχανικών και άλλων ειδών επιχειρήσεων και συγκεκριμένα εκείνων που δραστηριοποιούνται στις αναπτυσσόμενες χώρες σε χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, παρέχοντας προσιτές πιστώσεις αλλά και να διευκολύνει την ενσωμάτωση τους στην αλυσίδα της αξίας και τις αγορές.
- Να αναβαθμίσει και να μετασκευάσει τις βιομηχανίες, έως το 2030, κάνοντάς τις βιώσιμες και αυξάνοντας την αποτελεσματικότητα της χρήσης των πόρων τους καθώς και να τις ενθαρρύνει να υιοθετήσουν περισσότερες «καθαρές» και περιβαλλοντικά ορθές τεχνολογίες και βιομηχανικές μεθόδους. Στο εγχείρημα αυτό θα πρέπει να δράσουν όλες οι χώρες ανάλογα με τις εκάστοτε δυνατότητες τους.
- Να ενισχύσει την επιστημονική έρευνα, να αναβαθμίσει τις τεχνολογικές ικανότητες του βιομηχανικού κλάδου σε όλες τις χώρες και ιδίως στις αναπτυσσόμενες. Αποβλέπει επίσης, έως το 2030, να ενθαρρύνει την καινοτομία και να αυξήσει ουσιαστικά τον αριθμό των εργαζομένων στον τομέα της έρευνας και της ανάπτυξης κατά 1 εκατομμύριο ανθρώπους, καθώς και να αυξήσει τις δαπάνες για την έρευνα και την ανάπτυξη στον δημόσιο και στον ιδιωτικό τομέα.
- Να διευκολύνει την ανάπτυξη των βιώσιμων και ανθεκτικών υποδομών στις αναπτυσσόμενες χώρες με ακόμη μεγαλύτερη χρηματοοικονομική, τεχνολογική και τεχνική υποστήριξη σε χώρες της Αφρικής, στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες καθώς και στα περικλειστά και νησιωτικά αναπτυσσόμενα κράτη.
- Να στηρίξει την εγχώρια τεχνολογική έρευνα, ανάπτυξη και καινοτομία στις αναπτυσσόμενες χώρες, διασφαλίζοντας μία αποτελεσματική πολιτική που θα στηρίζει τη βιομηχανική διαφοροποίηση και την προσθήκη αξίας στα εμπορεύματα.
- Να αυξήσει σημαντικά την πρόσβαση στην τεχνολογία των επικοινωνιών και της πληροφόρησης και να επιδιώξει την παροχή καθολικής και προσιτής πρόσβασης στο διαδίκτυο στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες έως το 2020.

Τη μείωση των ανισοτήτων εντός και μεταξύ των χωρών

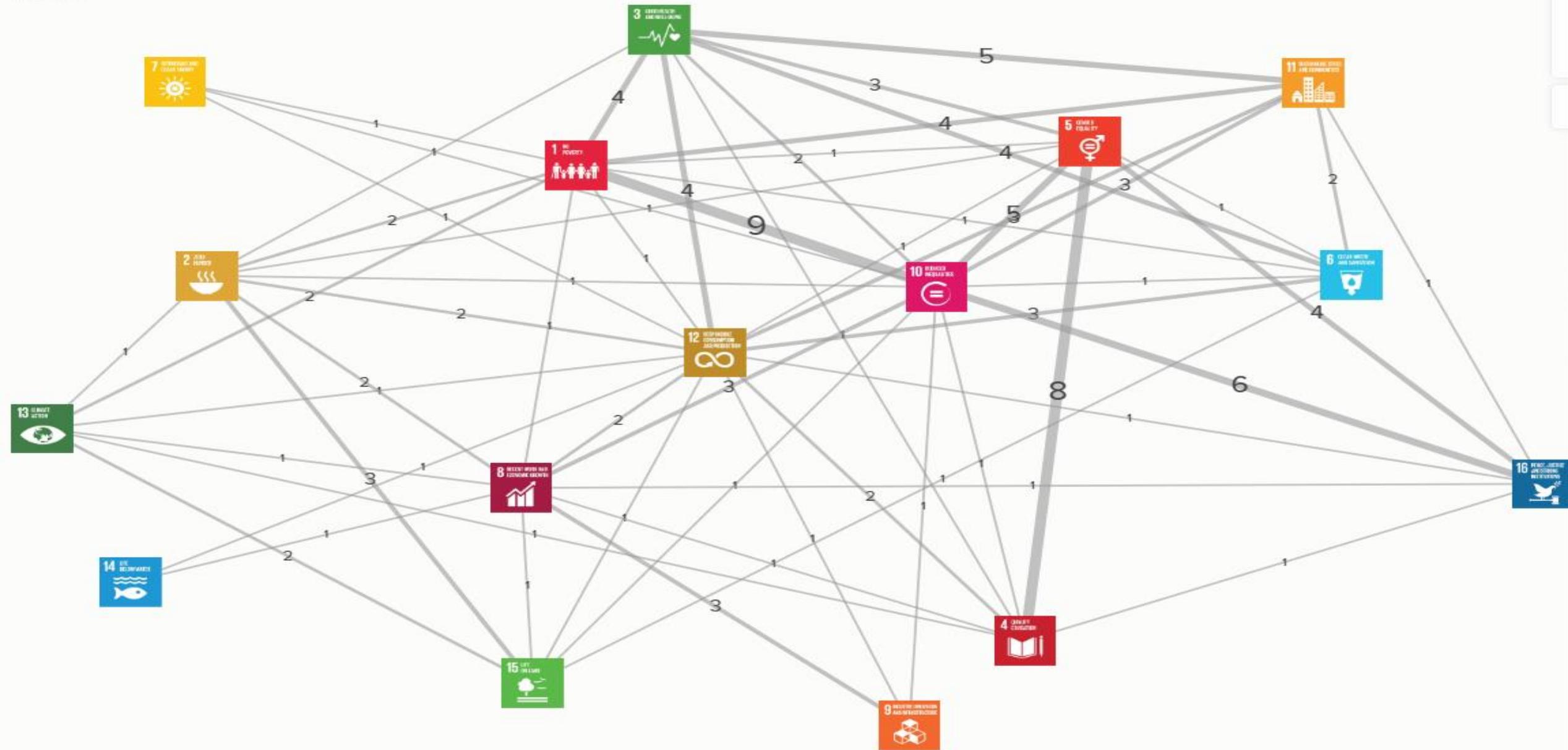
- Να πετύχει και να διατηρήσει προοδευτικά, έως το 2030, την αύξηση του εισοδήματος των φτωχότερων μερίδων του πληθυσμού πετυχαίνοντας ποσοστό υψηλότερο από το μέσο εθνικό εισόδημα.
- Να ενδυναμώσει και να προάγει, έως το 2030, την κοινωνική, οικονομική και πολιτική ένταξη όλων, ανεξαρτήτως ηλικίας, φύλου, αναπηρίας, φυλής, εθνικότητας, καταγωγής, θρησκείας, οικονομικής κατάστασης ή αλλού χαρακτηριστικού.
- Να διασφαλίσει τις ισότιμες ευκαιρίες και τη μείωση των αποτελεσμάτων, καταργώντας νόμους και εξαλείφοντας πολιτικές και πρακτικές που δημιουργούν διακρίσεις και προάγοντας τις πρόπουσες νομοθεσίες, πολιτικές και ενέργειες.
- Να υιοθετήσει τις κατάλληλες μισθολογικές, φορολογικές και πολιτικές κοινωνικής προστασίας πετυχαίνοντας προοδευτικά μεγαλύτερη ισότητα.
- Να βελτιώσει τη ρύθμιση και τον έλεγχο των παγκόσμιων χρηματοπιστωτικών αγορών και ιδρυμάτων, καθώς και να ενισχύσει την εφαρμογή παρόμοιων κανονισμών.
- Να διασφαλίσει την ενισχυμένη εκπροσώπηση και τις φωνές των αναπτυσσόμενων χωρών στη λήψη αποφάσεων σε παγκόσμιους, διεθνείς οικονομικούς θεσμούς έτσι ώστε να προκύψουν πιο αποτελεσματικοί, αξιόπιστοι, υπεύθυνοι και νόμιμοι θεσμοί.
- Να διευκολύνει με ομαλό, ασφαλή και υπεύθυνο τρόπο τη μετανάστευση και την κινητικότητα των ανθρώπων μέσω της εφαρμογής οργανωμένων και διαφανών μεταναστατευτικών πολιτικών.
- Να εφαρμόσει την αρχή της ειδικής και διαφορετικής διαχείρισης προς τις αναπτυσσόμενες χώρες και προς τις λιγότερο ανεπτυγμένες σε συνάρτηση με τις συμφωνίες του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου.
- Να ενθαρρύνει τη δημόσια αναπτυξιακή βοήθεια και τις χρηματικές ροές, συμπεριλαμβανομένων των άμεσων επενδύσεων, σε κράτη όπου εμφανίζεται μεγαλύτερη ανάγκη και ιδίως στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες, τις αφρικανικές χώρες καθώς και τα περικλειστά και μικρά αναπτυσσόμενα νησιωτικά κράτη σύμφωνα με τους εθνικούς τους στόχους και προγράμματα.
- Να μειώσει, έως το 2030, σε λιγότερο από 3% τα έξοδα μεταφοράς των εμβασμάτων των μεταναστών και να εξαλείψει τις ροές εμβασμάτων όπου τα έξοδα υπερβαίνουν το 5%.

Κάντε τις πόλεις χωρίς αποκλεισμούς, ασφαλείς, διαλλακτικές και βιώσιμες

- Να διασφαλίσει, έως το 2030, την πρόσβαση σε επαρκή, ασφαλή και προσιτή στέγαση, την πρόσβαση σε υπηρεσίες καθώς και την αναβάθμιση των παραγκουπόλεων.
- Να παράσχει, έως το 2030, ασφαλή, προσιτά, προσβάσιμα και βιώσιμα συστήματα μεταφοράς για όλους, να βελτιώσει την ασφάλεια των δρόμων, κυρίως με την επέκταση των δημόσιων συγκοινωνιών, δίνοντας ταυτόχρονα ιδιαίτερη προσοχή στις ανάγκες εκείνων που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση, όπως οι γυναίκες, τα παιδιά, τα άτομα με αναπηρίες και οι ηλικιωμένοι.
- Να ενισχύσει, έως το 2030, τη χωρίς αποκλεισμούς και βιώσιμη αστικοποίηση για όλους καθώς και να ενισχύσει τις δυνατότητες για τον συμμετοχικό, ενσωματωμένο και βιώσιμο προγραμματισμό και τη διαχείριση των ανθρώπινων οικισμών για όλες τις χώρες.
- Να ενισχύσει τις προσπάθειες για την προστασία και τη διαφύλαξη της πολιτισμικής και φυσικής κληρονομιάς του κόσμου.
- Να μειώσει σημαντικά, έως το 2030, τον αριθμό των θανάτων και τον αριθμό των ανθρώπων που έχουν επηρεαστεί από τις φυσικές καταστροφές καθώς και να μειώσει ουσιαστικά τις άμεσες οικονομικές απώλειες που σχετίζονται με το παγκόσμιο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν και που οφείλονται σε φυσικές καταστροφές, δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στους φτωχούς και στους ανθρώπους που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση.
- Να μειώσει, έως το 2030, τον κατά κεφαλήν περιβαλλοντικό αντίκτυπο των πόλεων, δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στην ποιότητα του αέρα και τη διαχείριση των απορριμμάτων των δήμων.
- Να διασφαλίσει, έως το 2030, την πρόσβαση για όλους και ιδίως για τις γυναίκες, τα παιδιά, τους ηλικιωμένους καθώς και τους ανθρώπους με αναπηρία, σε χώρους πρασίνου και σε δημόσιους χώρους με ασφάλεια.
- Να προωθήσει και να δημιουργήσει οικονομικούς, κοινωνικούς, περιβαλλοντικούς δεσμούς μεταξύ των αστικών, περιφερειακών και επαρχιακών περιοχών, ενισχύοντας έτσι σε εθνικό και τοπικό επίπεδο τον προγραμματισμό ανάπτυξης.
- Να αυξήσει ουσιαστικά, έως το 2020, τον αριθμό των πόλεων και των ανθρώπινων οικισμών, υιοθετώντας και εφαρμόζοντας ολοκληρωμένες πολιτικές και σχέδια που αποβλέπουν στη συμμετοχικότητα, στην αποτελεσματικότητα των πόρων, στον μετριασμό και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, αλλά και στην ανθεκτικότητα απέναντι στις φυσικές καταστροφές. Αποβλέπει επίσης στο να αναπτύξει και να θέσει σε εφαρμογή την παγκόσμια διαχείριση καταστροφών σε όλα τα επίπεδα σύμφωνα με το Πλαίσιο Sendai για τη μείωση των Φυσικών Καταστροφών 2015-2030.
- Να στηρίξει τις λιγότερο αναπτυσσόμενες χώρες μέσω οικονομικής και τεχνικής βοήθειας για την οικοδόμηση βιώσιμων και ανθεκτικών κτιρίων με τη χρήση τοπικών υλών.

Η ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΤΩΝ 17 ΣΒΑ

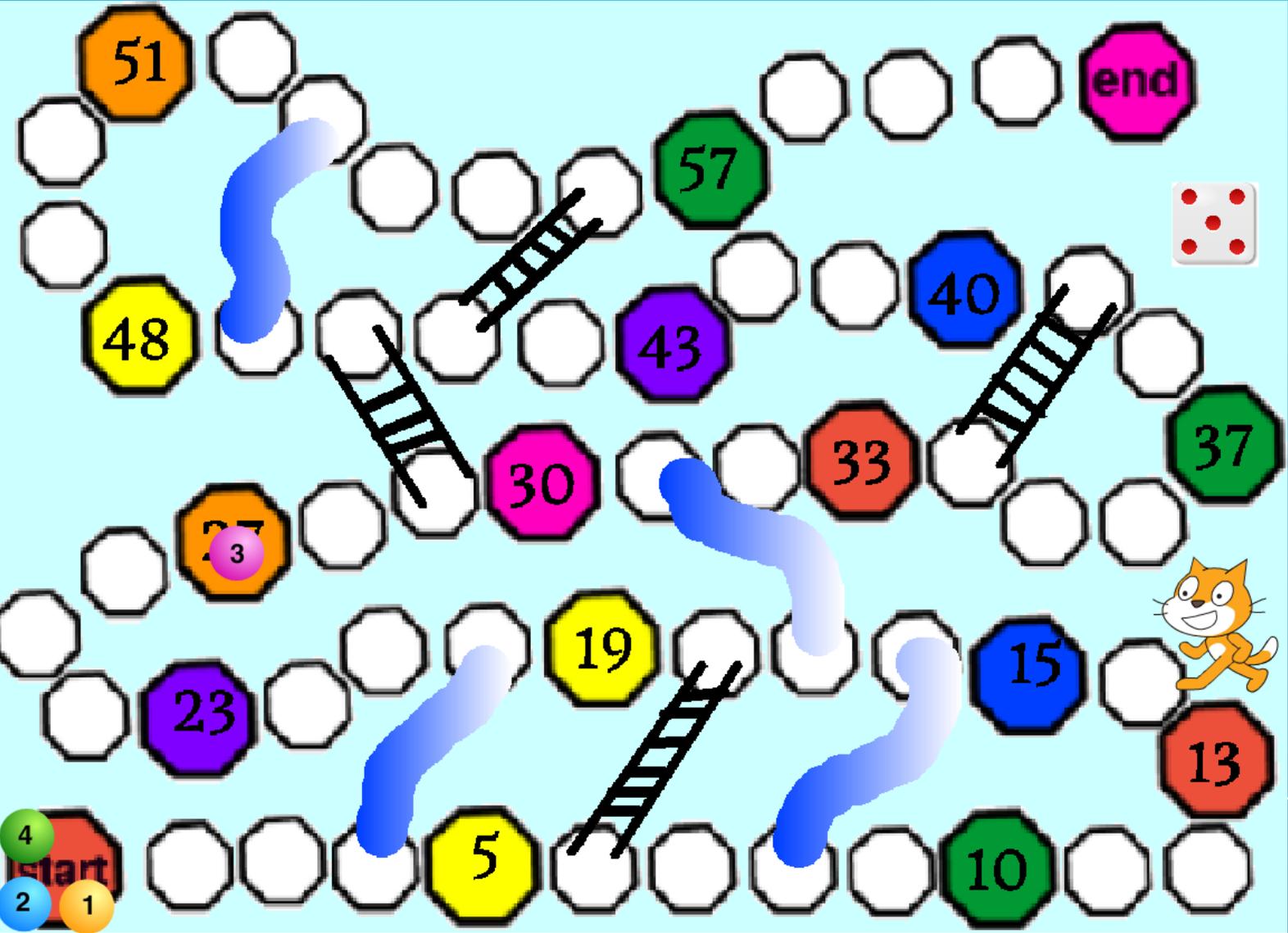

Η ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΤΩΝ 17 ΣΒΑ

		Αριθμός συνδέσεων
		9
		8
		6
		5
		5

		Αριθμός συνδέσεων
		4
		4
		4
		4
		4

Ας παίξουμε!

Το παιχνίδι σε
έντυπη μορφή

Ολιστική σχολική προσέγγιση

Όλες οι πτυχές της σχολικής κοινότητας μπορούν να επηρεάσουν την υγεία και την ευημερία των μαθητών

Η μάθηση και η ευημερία είναι άρρηκτα συνδεδεμένες

Το σχολείο δεν είναι μόνο το επίκεντρο της ακαδημαϊκής ανάπτυξης των παιδιών αλλά και της κοινωνικής και συναισθηματικής τους ανάπτυξης, καθώς εκεί κάνουν φίλους και αναπτύσσουν υγιείς σχέσεις.

Ολιστική σχολική προσέγγιση & Εκπαίδευση για την βιώσιμη ανάπτυξη

Δίνουν τη δυνατότητα στα σχολεία για καινοτομίες και αλλαγή στις πρακτικές για ανάπτυξη και βελτίωση όλου του σχολικού περιβάλλοντος

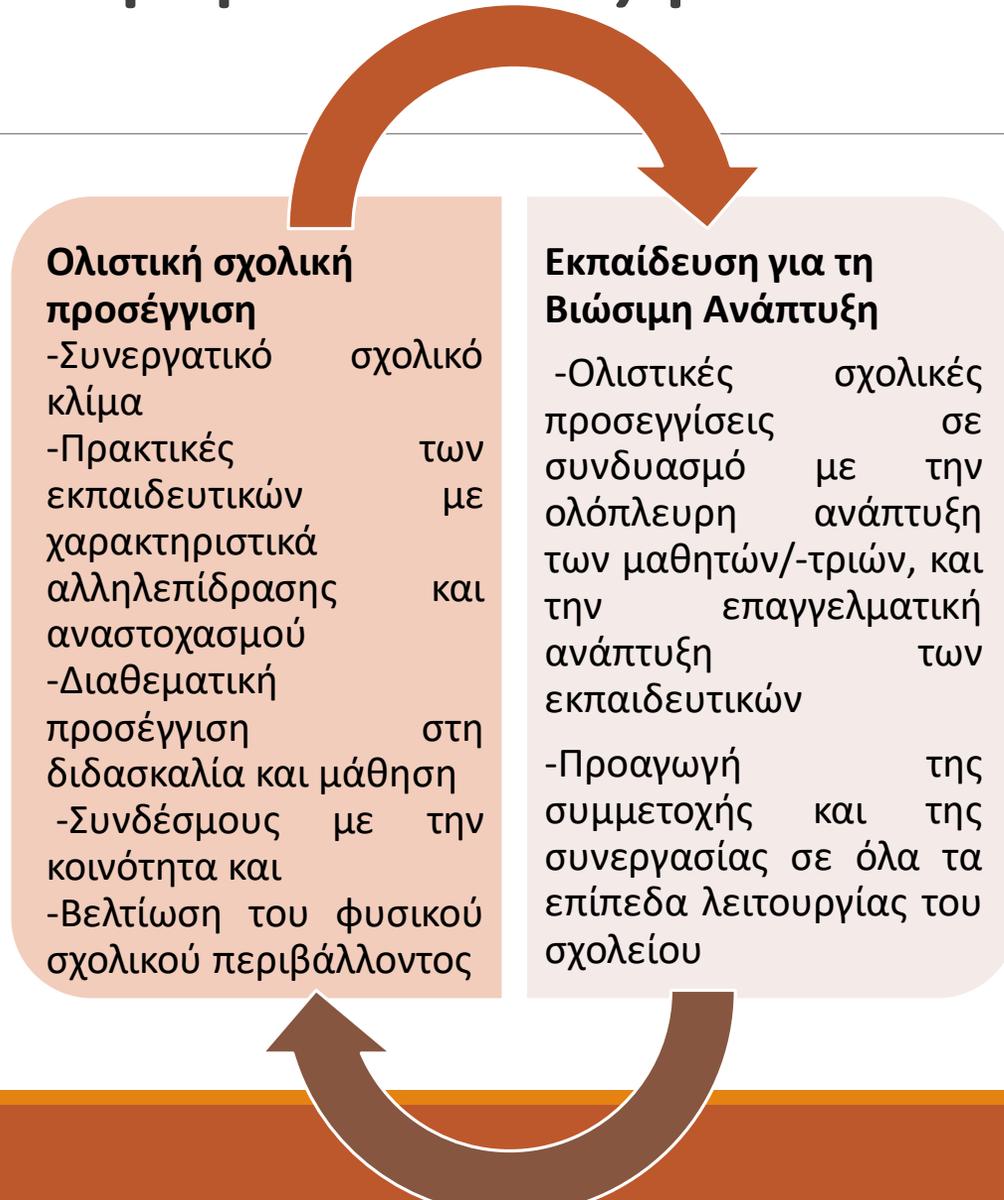
Αφορούν το επίσημο αναλυτικό πρόγραμμα, προσεγγίσεις στη διδασκαλία και μάθηση, το σχολικό περιβάλλον (θεσμοί, ήθος, πρακτικές, χώρος) τους συνδέσμους με την κοινότητα

Ολιστικές σχολικές προσεγγίσεις

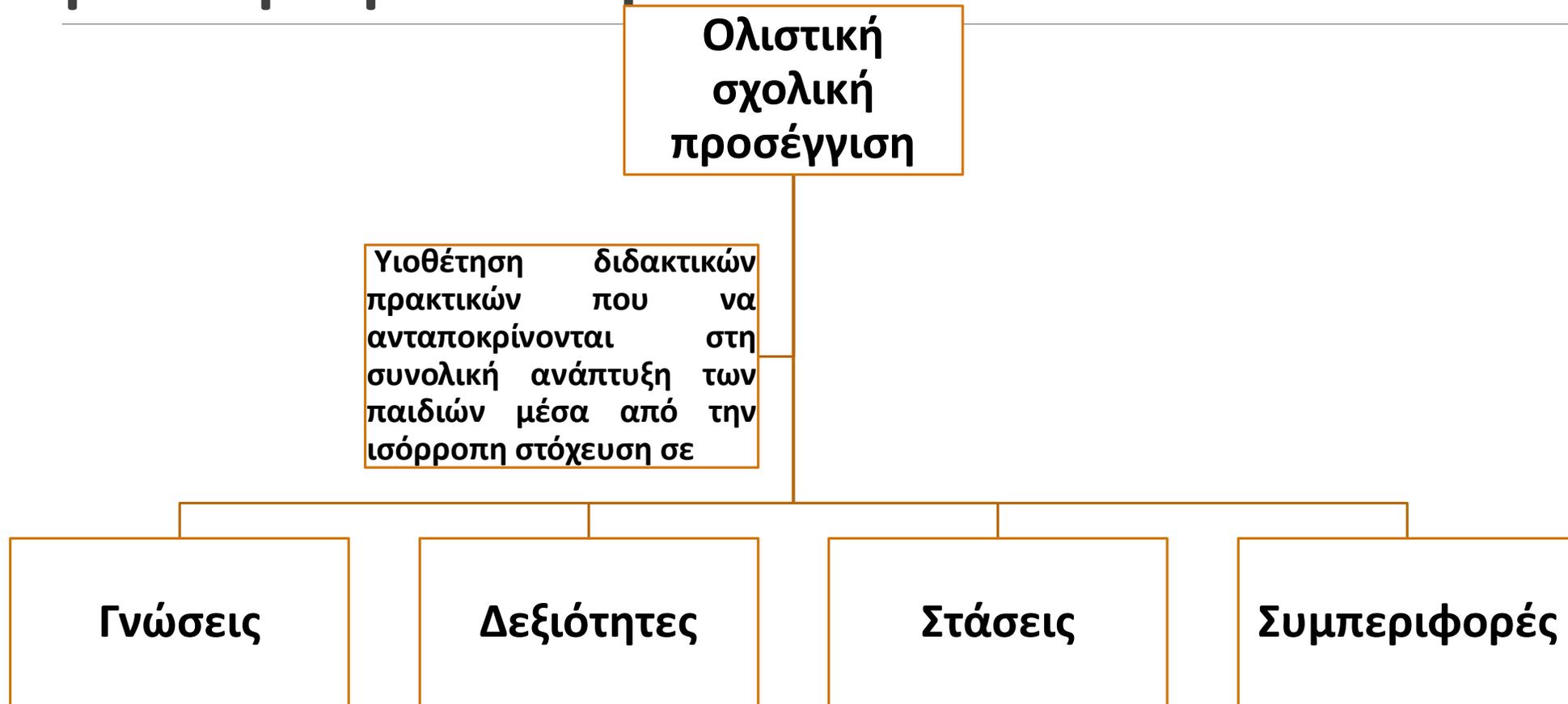
Δημιουργούν τις συνθήκες για να μετατραπεί το σχολείο σε φορέα κοινωνικών και περιβαλλοντικών αλλαγών

Πρόταση για την ανάπτυξη ενός βιώσιμου σχολείου (αιιφόρου σχολείου)

Ολιστική σχολική προσέγγιση & Εκπαίδευση για την βιώσιμη ανάπτυξη

Ολιστική σχολική προσέγγιση στη μάθηση και τη διδασκαλία

Η διαθεματικότητα στην προσέγγιση της διδασκαλίας και μάθησης αποτελεί ένα πεδίο εφαρμογής της ολιστικής σχολικής προσέγγισης

Διαθεματική προσέγγιση και ολιστική σχολική προσέγγιση

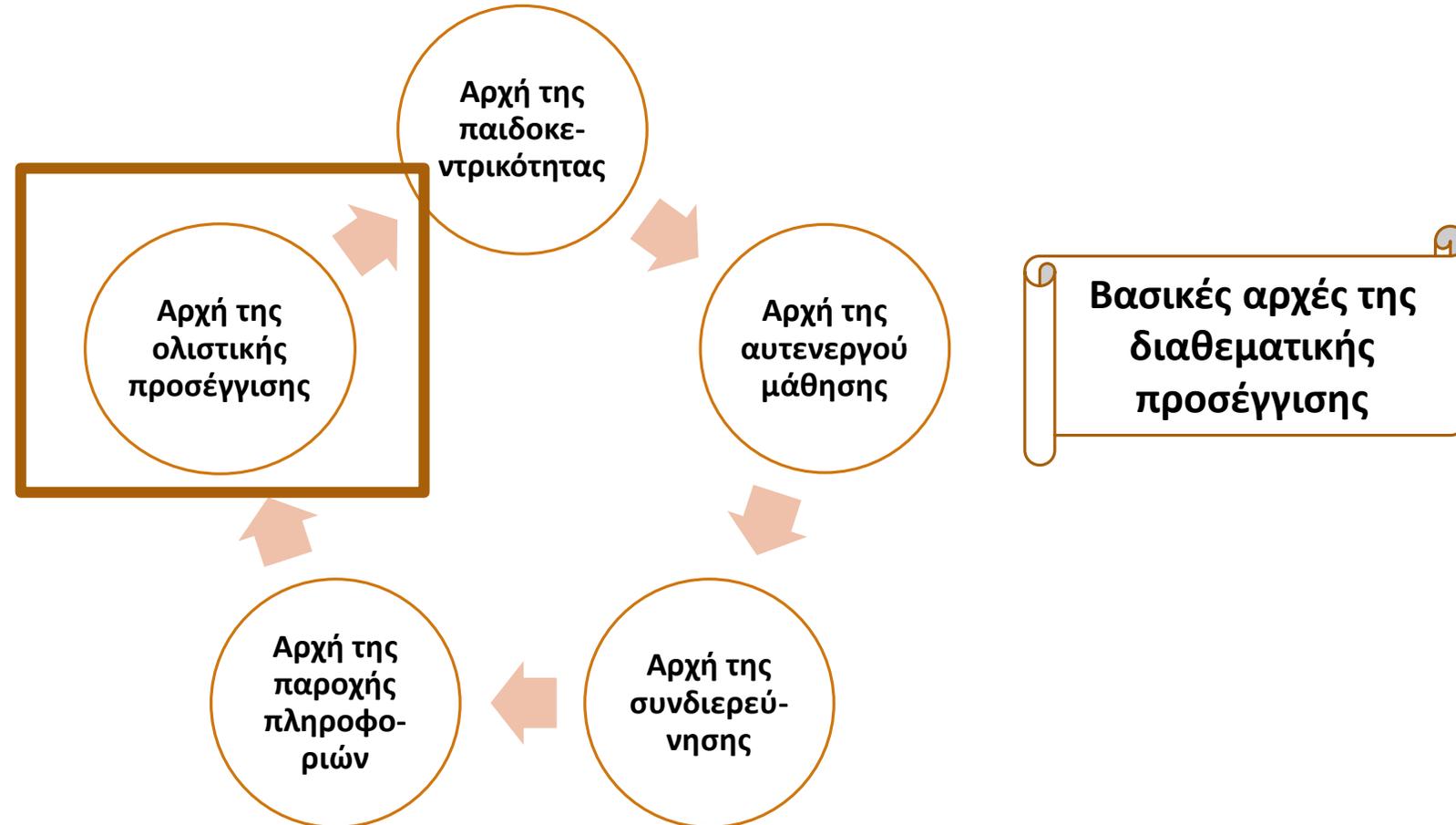
Η πρόταση της ολιστικής σχολικής προσέγγισης με την ανάδειξη συνεργασιών, αλληλεπίδρασης και συνεργατικού κλίματος μεταξύ όλων των εκπαιδευτικών μπορεί να συμβάλλει στην κατεύθυνση του σχεδιασμού και της υλοποίησης διαθεματικών σχεδίων εργασίας στοχεύοντας στην ολόπλευρη ανάπτυξη και συμμετοχή όλων των μαθητών/τριών.

Η διαθεματική προσέγγιση στο πλαίσιο ενός σχολείου, όπου υπάρχουν εκπαιδευτικοί διαφορετικών ειδικοτήτων με αντίστοιχα γνωστικά αντικείμενα και συνεπώς κατακερματισμένη γνώση και με ένα πρόγραμμα σπουδών στο οποίο αναγνωρίζονται διακριτά γνωστικά αντικείμενα, δεν είναι εύκολη υπόθεση.

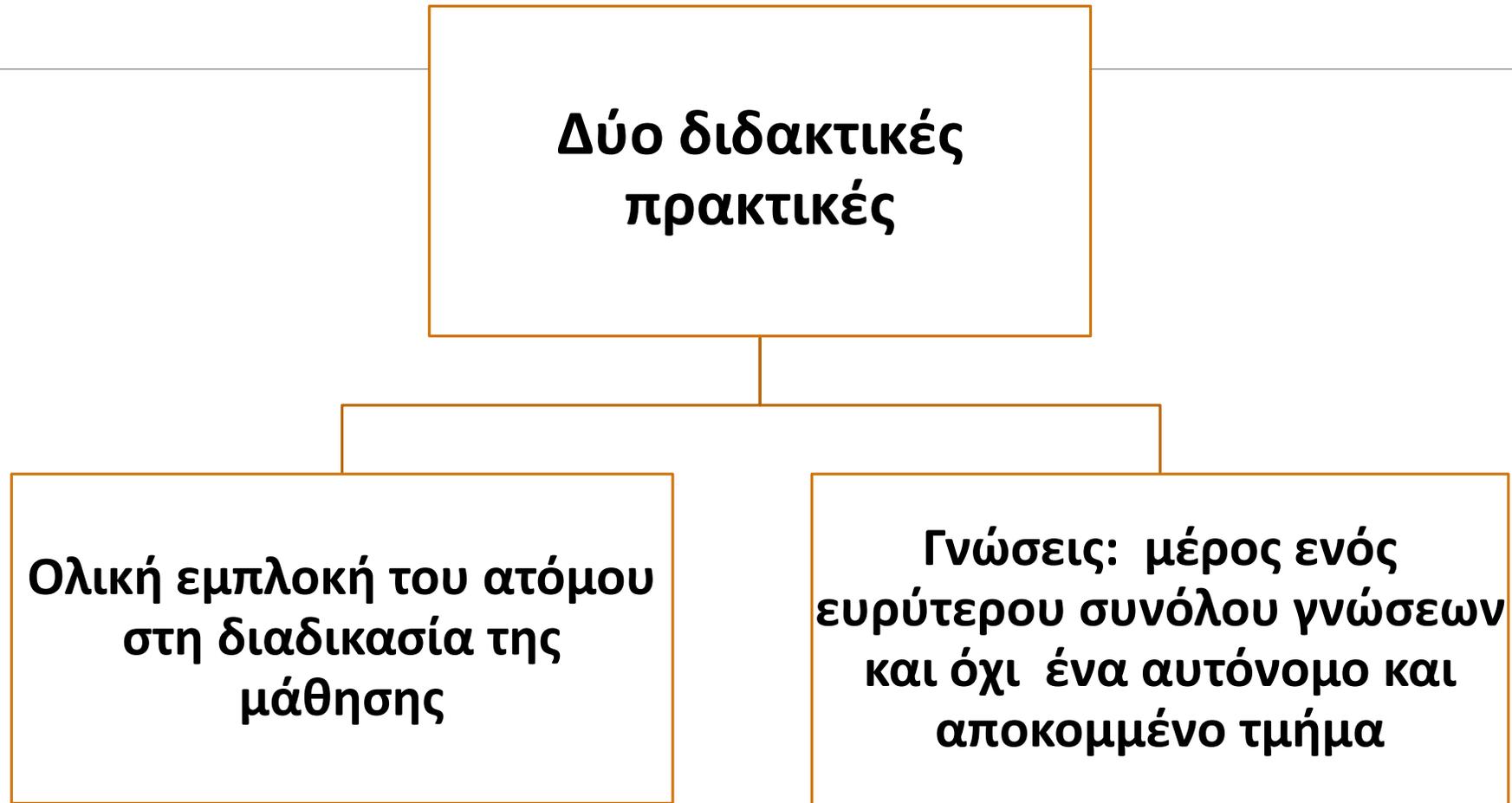
Κοινός προγραμματισμός στο επίπεδο της σχολικής μονάδας και συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών

Διαθεματική προσέγγιση και ολιστική σχολική προσέγγιση

Αρχή της ολιστικής προσέγγισης

Αρχή της ολιστικής προσέγγισης

Αρχή της ολιστικής προσέγγισης

